28րդ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 7553   24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1911   ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ   9 Mars 1911   28me année N. 7553

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ՓՐՈՒԹԻՆԵՐ ԵՏ ՉԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ

Կ. Պոլիս Ղալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

Ազգին Օրաթերթ

10 PARAS

آرەولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMENIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Երուսաղէմի Տեղապահ Դանիէլ Սրբազան կ'երեւայ որ այս միջոցիս վարդէ անկողնի մը վրայ չհանգչիր։ Խեղճը չուայ եր ձգեր է իր շուրջը տեղի ունեցած կարգ մը մեքենայութիւններէն որոնց վարիչ ուժը յայտնի է որ Կ. Պոլսէն է։

Հոս արդէն կը լսենք որ զեղծարարներու ծանօթ խմբակը գործի վրայ է, խորհրդակցութիւններ, դաւադրութիւններ, դիմումներ կը սարքելին գիշեր ցերեկ, կարելի եղածին չափ կնճռոտելու համար կացութիւնը և անգործութեան մատնելու Տեղապահին աշխատութիւնները։

Շաբաթներէ ի վեր Երուսաղէմի մէջ միաբանական ժողովներ տեղի կ'ունենան առանց ո և է արդիւնքի, որովհետեւ կարգ մը խնդիրներու վրայ անկարելի եղած է համաձայնութիւն մը գոյացնել։ Պալեան Սրբազանի հեռացումը կ'երեւայ որ բաւական չպիտի ըլլայ խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար և պէտք պիտի ըլլայ կրկին Կ. Պոլսէն լիազօր պատուիրակութիւն մը ղրկել, խօսք հասկցնելու համար այդ տեղի խռովարար միաբաններուն։

Ցուցուած խնդիրներէն մին կանոնագրի խնդիրն է։ Վանքը այժմ երկու կանոնագիր ունի։ Մին 1888ին շինուած Ստեփան փաշա Ասլանեանի նախաձեռնութեամբ և Ազգային Ժողովով վաւերացուած, որ չգոհացներ այժմու պայմանները. երկրորդը՝ 1907–ին պատրաստուած և Օրմանեան Ս.ի կողմէ սրբագրուած, որ թէեւ նոյն տարիներուն Խառն Ժողովէն արտօնուած է գործադրութեան դրուելու համար, սակայն վաւերացուած չէ Ազգային Ժողովէն։ Այս երկու կանոնագիրներէն ո՛չ մին վերջնական է, վերջինը անշուշտ յարմարագոյն է արդի վիճակին համար, պայմանաւ որ մատակարարութեան, կալուածական տուածախսի, մեծաքանակ շինութեանց և նորոգութեան, ինչպէս նաեւ բոլոր նիւթականի հետ կապ ունեցող խնդիրներու մէջ աւելի լայն իրաւասութիւն տրուի միաբանական Ընդհանուր Ժողովին, փոխանակ Տնօրէն Ժողովոյ, որ շատ անգամ 2-3 հոգիէ հազիւ կը բաղկանայ և տեղի կրնայ տալ զեղծումներու, ինչպէս եղած է Ղեւոնդ վարդապետի չարաշուք օրերուն։ Կարծեմ արդէն այս մասով թելադրութիւններ ըրած են վարչական պատուիրակ Դանիէլ եպիսկոպոս և Պարգեւ եփ. Փափազեան, բայց առանց ո և է դրական արդիւնքի։

Հիմա միաբաններուն մէջ խնդիր ծագած է թէ այս երկու կանոնագիրներէն ո՞ր պէտք է գործադրուի։ Խնդիրը ինքնին անշուշտ էական կարեւորութիւն մը չունի և հնարուած է միմիայն դժուարութիւններ յարուցանելու համար։

Աւելի կարեւոր խնդիր մըն է վճռել թէ վանքէն երբեւ ըմբոստ հեռացուցուած միաբաններէն որո՞նք միաբանական իրաւունքներէն զրկուած նկատուելու են և որոնք ո՛չ։ Այդ ըմբոստ վարդապետներէն երեք հատը, ինչպէս յայտնի է, կառավարութեան ձեռքով հոս բերուելէ ետքը ո՛չ թէ միայն իրենց մասին ո և է տնօրէնութիւն չէ եղած, այլ նոյնիսկ տօնական օրերու առթիւ արտօնութիւն տրուած է իրենց պաշտօնավարելու Պոլսոյ զանազան եկեղեցիներուն մէջ։

Զարմանալի է որ արդի պատրիարքական տեղապահ Մանկունի Սրբազան, որ մօտէն ճանչցած է Երուսաղէմի վանքն ու վանականները, իր պաշտօնի անցնելէն ի վեր տակաւին ժամանակ չէ գտած այդ ըմբոստ վարդապետներու խնդիրը քննելու և վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու իրենց մասին։

Այդ վարդապետներուն անպատիժ մնալէն քաջալերուած անշուշտ, այժմ վանքին մէջ նոր խռովայոյզներ ելեւան եղած են որոնք կը շարունակեն վանքը տակնուվրայ դարձնել Ղեւոնդեան խմբակի թելադրանքներով։

Երուսաղէմի կնճիռը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար վարչական պատուիրակ Պարգեւ եփ. Փափազեան հետեւեալ միջոցները ցոյց տուած է վարչութեան։

Ա. Ռուզակի ազգին դէմ ըմբոստացող և կառավարական միջամտութեան տեղի տուող և Պոլիս փոխադրուած յանցաւոր վարդապետներուն պատժումը։

Բ. Տրդատ եպիսկոպոս Պալեանի ետ կանչուիլը (այս առաջարկը վերջերս գործադրուեցաւ, ինչպէս յայտնի է, թէեւ նորին Սրբազնութիւնը տակաւին Պոլիս չհասաւ)։

Գ. Կ. Պոլսոյ մէջ Երուսաղէմի գործերուն յատուկ մասնախումբի մը կարգումը, մինչեւ որ վերջնական խաղաղութիւնը տիրէ վանքին մէջ։ Այս մասնախումբին պաշտօնը պիտի ըլլայ զբաղիլ ծանօթ հաշուական խնդրով, կալուածներու գրաւման խնդրով, վանքապատկան հողերու Ղեւոնդ վարդապետի վրայէն առնուելու հարցով, եւլն.։

Դ. Նոր պատուիրակութեան առաքումը Երուսաղէմ, մէկ կամ երկու հոգիէ բաղկացած, որու հետ վերոյիշեալ Յանձնախումբը շարունակական յարաբերութիւններ պէտք է մշակէ և համաձայնութեամբ գործէ։

Ահաւասիկ կարգ մը առաջարկութիւններ զորոնք կարելի էր լուրջ նկատողութեան առնել և որոնց մասին մինչեւ այսօր Վարչութիւնը բան մը չէ ըրած և ապահովաբար ընելիք ալ չունի։

Եւ Երուսաղէմի վանքը այսպէս կը մնայ իր խառնաշփոթ կացութեան մէջ, իբրեւ մնայուն նախատինք մը մեր ազգին ճակատին։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

Տ. ՆԵՐՍԷՍ ՔՀ. ՊԱՅԵԱՆԻ
ՓԻԼՈՆԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Քաղաքիս Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ քահանաներէն Տ. Ներսէս Պայեան քաջալերուած Արեւելքի Խմբագրութեան բարեացակամութենէն և իր առջեւ պարզուած հիւրընկալ էջերէն, 7517 թիւին մէջ երկարապատում յօդուածով մը կը բողոքէ Վիճակիս Առաջնորդ Մաղաքեան Տ. Կարապետ Սրբազանին դէմ, որ վերջերս 21 օրեայ փիլոնազրկութեան պատիժ մը սահմանած էր անոր գայթակղեցուցիչ մէկ արարքին համար։

Արեւելքի Պատ. Խմբագրութիւնը պիտի հաճի անշուշտ միեւնոյն բարեացակամութիւնը ունենալ հրատարակելու համար նոյնութեամբ մեր յետագայ պատասխանները՝ ի լուսաբանութիւն հանրութեան և ի հաստատութիւն ճշմարտութեան։

Ամփոփելով Տ. Ներսէսի տրտունջները՝ գլխաւորաբար կ'իմանանք.

1.— Թէ՛ ինքը անմեղ ու անիրաւուած մէկն է այս խնդրոյն մէջ, թէ Մասնաժողովին քննութենէն վերջ Առաջնորդին ներկայութեան չէ կանչուած... բացատրութիւն տալու համար։

2.— Թէ՛ ինքը շարունակ ենթակայ եղած է զրկանքներու, հալածանքի ու նախատինքի, երբ արդէնք Ս. Առաջնորդին կանխակալ տրամադրութեան՝ որով իր պատիժը անխուսափելի դարձեր է...։ Թէ՛ ինքը անմեղ, անշահախնդիր, անյիշաչար, ճշմարտասէր մէկն է և դա կարգ մը բարեմասնութիւններով օժտուած է։

3.— Թէ՛ իր քահանայ ընկերներէն Տ. Յակոբ քանիցս աւելի ծանր յանցանքներու մէջ գտնուած ըլլալով հանդերձ անպատիժ մնացած է միշտ ներողամիտ վերաբերում մը տեսնելով իրեն նկատմամբ, և այս անգամ բացառապէս անոր (Տ. Յակոբի) պատժուիլն ալ՝ կը նկատէ իր (Տ. Ներսէսի) պատիժը արդարացնելու միջոց մը։

4.— Այս ամէնուն հետ կը ճգնի նաեւ հաստատել թէ՛ եկեղեցական հասոյթներու անբաւականութեան համար հարկադրուած է բանալ մասնաւոր վարժարան մը, որ պատճառ եղած է սաստկացնելու Առաջնորդին ատելութիւնն ու հակառակութիւնը իրեն հանդէպ։ Թէ՛ Ազգային վարժարանին մէջ իրեն պաշտօն առաջարկուած է թէեւ, սակայն շատ չնչին ամսականով մը միայն։

Պատասխան.— 1. Նախապէս հարկ կը համարինք յայտնել թէ խնդիրը կը դառնայ երախայի մը մկրտութեան շուրջ, ուրկէ ծագում առած է երկու քահանայից՝ Տ. Յակոբի և Տ. Ներսէսի միջեւ, վէճ մը ծխական իրաւունքի մասին։ Անոնք եկեղեցւոյ պահարանին մէջ առանց նկատի առնելու ժողովրդեան ներկայութիւնը և մկրտութեան խորհուրդին սրբութով պարագային վեհութիւնը, կը շարունակեն իրենց բանավէճը՝ անուանարկիչ ու գայթակղալից արտայայտութիւններով։ Մկրտութեան կատարումէն վերջ ականատես և ականջալուր ազգայիններու կողմէ եղած բողոքի մը վրայ Քաղաք. Ժողովը եկեղեցիին կը հաղորդէ Առաջնորդարան և Առաջնորդարանի կարգադրութեամբ խնդրոյն քննութիւնը կը յանձնուի առօրագրողներուն՝ Կրօն. և Քաղ. Ժողովներու դիւանի անդամներէն կազմուած Քննիչ Յանձնաժողովին, որ օրինական քննութեան ձեռնարկելով կը հաստատէ յիշեալ երկու քահանաներուն անձնական առօրագրութեամբ վաւերացուած խոստովանագիրներով անոնց դատապարտելի ընթացքը և ըստ այնմ ալ եւս վկաներ լսելու ալ հարկ չտեսնելով կը պատրաստէ իր տեղեկագիրը և կը մատուցանէ Ս. Առաջնորդ Հօր յարմար տնօրինութեան, խնդրելով որ անվրէպ պատիժ մը սահմանուի այս անգամ զանոնք զգաստութեան հրաւիրելու և ժողովրդեան գայթակղեալ միտքերը բուժելու համար։ Այսպէս ուրեմն Առաջնորդ Սրբազանին հրամանաւ երկուքն ալ հաւասարապէս կը դատապարտուին 21 օրուան փիլոնազրկութեան ժողովրդական գայթակղութեան տեղի տալու իրենց անպատշաճ ընթացքին համար։ Իրաւ այս վիճակին մէջ, իր դատապարտելի ընթացքը ի՛ր իսկ առօրագրութեամբ խոստովանելէ վերջ ըստ օրինի կազմուած Քննիչ Մարմնոյն առջեւ, ինչպէս տակաւին Տ. Ներսէս քհն. կը կարծէ իրաւունք ունենալ պահանջելու և բողոքելու Առաջնորդին կողմէ անձամբ չկանչուած ըլլալուն մասին։ Ո՞ւր է օրինակը և Սահմանադրականը։ Առաջնորդին անձա՞մբ քննութիւն կատարելը թէ ո՛չ՝ խնդիրը եկեղեցական և աշխարհական չորս անդամներէ բաղկացած պաշտօնական Քննիչ Յանձնաժողովին յանձնելը։ Ո՞րքան հակասութեան մէջ կ'իյնայ Տ. Ներսէս երբ մէկ կողմէ կը ջանայ կամայական տնօրինութիւններ վերագրել Առաջնորդ Սրբազանին, և միւս կողմէ կը գանգատի անոր օրինական կարգադրութեանց դէմ։ Մնաց որ սա Մկրտութեան խնդրոյն մէջ եթէ Տ. Յակոբի ընթացքը բանավէճին համար միայն դատապարտելի է, Տ. Ներսէսինը աւելի եւս դատապարտելի է առիթ տուած ըլլալուն համար այդ բանավէճին, քանի որ երբեք տաներէց ներկայանալու իրաւունք չունէր բնաւ՝ եթէ նոյնիսկ հրաւիրուած էր երախային պարագաներուն կողմէ, վասն զի երախային հայրը Տ. Յակոբի ծուխն էր մինչեւ այն ատեն և ո և է փոփոխութիւն կատարուած չէր այդ մասին։

2.— Առաջին պարագային մասին տրուած բացատրութիւնները բաւական գաղափար մը կու տան արդէն Տ. Ներսէսի ճշմարտութեան (!) նկատմամբ։ Պէտք է նաեւ պարզել թէ՛ Առաջնորդ Սրբազանը Տեղապահի պաշտօնով քաղաքս ժամանած ատեն, բացառիկ և խիստ նպաստաւոր տնօրինութիւններ ըրած է Տ. Ներսէսի մասին՝ անտեսելով ո՛չ այնքան ի ձեռն ունեցած օրէնքներուն, որքան իր խղճի ձայնին։ Տ. Ներսէս՝ իբրեւ նորապսակ քահանայ, շատ նուազ թուով ծուխեր միայն ունէր այն ատեն, որով մասնաւորապէս կազմուեցաւ ծուխերու բաժանման Յանձնաժողով մը, որ խղճամիտ աշխատութեամբ թէ՛ քանակով և թէ՛ որակով համահաւասար մասերու բաժնեց ամբողջ ծուխերը և քուէով յանձնեց իւրաքանչիւրին։

Ուրախացաւ Տ. Ներսէս, վասն զի ինքը թէեւ հազիւ 3 տարուան քահանայ, սակայն կը տեսնէր որ 40 տարի շարունակ եկեղեցւոյն ծառայող քահանայքն կ'առնուէին քառասուն տարիէ ի վեր հովուած ծուխերը և կը յանձնուէին իրեն, որով ինքն ալ այդ երկար տարիներու վաստակաւորներուն հաւասար իրաւունք կը ստանար։

Առաջնորդ Սրբազանը ի նպաստ Տ. Ներսէսի յաջողեցաւ գլուխ հանել այս խնդիրը՝ զոր ինչպէս ժամանակին կարդացուեցաւ օրաթերթերու մէջ — կարելի չեղաւ յաջողցնել նոյն իսկ Մայրաքաղաքին մէջ։

Եւ սակայն Տ. Ներսէս չգոհացաւ այսքան զոհողութեամբ։ Ինքը եկեղեցիին մէջ «Ցիչէք» կամ զանձանակ չէր պտտցըներ բնաւ, հետեւաբար միւս քահանաներն ալ իրենց պտտցուցածէն բաժին չէին տար անոր։ Տ. Ներսէսի աղաչանքներուն վրայ՝ Առաջնորդ Սրբազանը դարձեալ իր խղճին թելադրութեանց հետեւելով արտօնեց որ անոր շրջանին զանձանակը պտտիկ դպիրներէն մէկը պտտցնէ։ Հոս ալ չվերջացաւ խնդիրը, Տ. Ներսէս իր մասին ցոյց տրուած գթոտ վերաբերութենէն քաջալերուած պահանջեց որ նոյն արտօնութիւնը գրաւոր տրուի իրեն։ Առաջնորդը հաւանեցաւ, վստահ ըլլալով միեւնոյն ատեն որ այս կերպով պիտի յաջողի հաճեցնել միւս քահանաները՝ որպէսզի միշտ իրենք պտտցնեն զանձանակը և Տ. Ներսէսի բաժինը տան, այս պատճառաւ պայման դրաւ Տ. Ներսէսին ալ որ՝ երբ միւսները յօժարին ընդունիլ այդ կարգադրութիւնը, ալ եւս հարկ չմնար դպիրի միջոցաւ «Ցիչէք» պտտցնելու և այդ առժամեայ դրութիւնը վերնայ։ Հակառակ այս յանձնառութեան, տարի մը վերջ երբ միւս քահանաները կը սկսին «Ցիչէք»ը պտտցնել նաեւ Տ. Ներսէսի շրջաններուն անխտիր, այս վերջինը տակաւ կը սկսի դուրս տալ իր գոյնը, անուղղակի միջոցներով կ'ուզէ արգելք ըլլալ այս օրինական կարգադրութեան և Առաջնորդ Սրբազանին արդարացի պահանջման ու հրամանին դէմ ալ չհնազանդելով ուղղակի ըմբոստ շարժում մը կատարել եկեղեցւոյ մէջ, կը սկսի իր ձեռքը գտնուած գրաւոր արտօնութիւնը իբր զէնք գործածել անոր դէմ, խեղճուկ ձեւերով կը մօտենայ ժողովրդեան միամիտ տարրերուն ու կը փորձէ թունաւորել անոնց միտքերը Առաջնորդ Սրբազանին դէմ, յայտնելով որ հակառակ իր գրաւոր արտօնութեան կը ստիպէ զինքը համակերպիլ տարբեր տնօրինութեան մը։ Այս տնօրինութիւնը սակայն հինգ տարի մը առաջ իր փափաքածն ու իր խնդրածն իսկ էր։

Արդ իրաց այս վիճակին մէջ ո՞ւր կը մնան Տ. Ներսէսի բողոքները իբրեւ զրկեալ, հալածեալ և ատելութեան առարկայ։ Ո՛չ ապաքէն իրեն հանդէպ Առաջնորդ Սրբազանին ամենէն աւելի գթոտ և բացառիկ վերաբերումին խօսուն վկաները և ընդհակառակը իր կողմէ ցոյց տրուած ապերախտ զգացումներուն կարկառուն ապացոյցներն են այս իրողութիւնները։ Գոհ ըլլալով իր անձին վրայ մատնանշել ուզած բարեմասնութիւններուն՝ անկեղծութեան, անշահախնդրութեան, անյիշաչարութեան ու ճշմարտասիրութեան, Տ. Ներսէս շատ աւելի խելօք գործ մը ըրած կ'ըլլար եթէ երբեք համեստութիւնը ունենար սպասելու որ ուրիշները խօսին իր... բարեմասնութեանց վրայ։ Իր անձին մասին իր իսկ բերնով տրուած վկայութիւնները բնական է որ արժէք մը չեն կրնար ունենալ երբեք։ Այնքան մը զգաստութիւն կը սպասէինք գոնէ իրմէ, բայց իր շլմարութիւններուն մէջ, կ'երեւայ թէ զայն ալ կորսնցուցեր է խեղճը։ Մինչեւ ցարդ իր գործերովը մեր ճանչցած Տ. Ներսէսին վրայ չէ՛ տեսնուած երբեք մին այն առաքինութիւններէն որով կը ճգնի պարծիլ։

3.— Տ. Յակոբին աւելի տառ ալ յանցապարտ արարքներու մէջ գտնուած ու անպատիժ մնացած ըլլալը բնական է որ իրաւունք չտար իրեն պնդելու ու հաստատելու որ օրինաց անսաստողները միշտ անպատիժ կը թողուին։ Ինք ալ ուրիշ առթիւ ալ նուազ պատժոյ արժանի ընթացքներու մէջ գտնուած է և ծայրայեղ համբերատարութեամբ ներուած է իրեն ալ։ Հարկ չկայ երկար թուումներ ընելու, Ս. Զատկի առթիւ վիճակիս Գաւառ. Ընդհ. Ժողովոյ մէկ որոշումը ի գիտութիւն ժողովրդեան Առաջնորդ Սրբազանին կողմէ ծանուցուելը՝ իր անձնական նկատումներուն համար չըթուելուն համար, Ն. Գերապատուութեան պատարագած պահուն երբ ինքն ալ սեղանին վրայ կը սպասաւորէր, իր կարգին ու դիրքին անհամապատասխան և անպատշաճ ընթացքը ո՛չ միայն զինքը անպայման փիլոնազրկութեան ենթարկելու, այլ նոյնիսկ վիճակէս իսպառ հեռացնելու բաւարար մեղանչում մըն էր՝ որ անպատիժ անցաւ, այս բոլորը մոռցուած ըլլալ կը կարծէր արդեօք։ Սակայն վերջին անգամ երբ կը տեսնուի որ իրեն հանդէպ ցոյց տրուած տարօրէն ներողամտութիւնը պատճառ կ'ըլլայ զինքը քաջալերելու անուղիղ ընթացքներու մէջ, հարկ կ'ըլլայ գործադրել օրէնքի խստութիւնը անխտիր և անաչառ կերպով իրենց երկուքին ալ նկատմամբ։

Արդ ո՞րն է այս մէջ քննադատելի կէտը, երբ կարգապահութեան և զգաստութեան համար՝ պէտքը կը զգացուի դիմելու օրինաց տրամադրութեան, ինչ կը սպասէր Տ. Ներսէս. կը կարծէր արդեօք որ օրէնքը ծռելով փիլոն կը տրամադրէ յանցապարտ քահանաներուն ի վարձատրութիւն։

4.— Վերեւ տրուած լուսաբանութիւնք շատ բնական կերպով կ'առաջնորդեն ընթերցողը մտածելու համար թէ՛ եկեղեցական հասոյթներու անբաւականութիւնը պատրուակ մ'է լոկ և թէ՛ շատ տարբեր շարժառիթ մը պէտք է գոյութիւն ունեցած ըլլայ Տ. Ներսէսին մասնաւոր վարժարան բանալուն համար։ Ստուգիւ երբ միւս քահանայից համահաւասար ծուխ ունենալով և առանց «Ցիչէք» պտտցնելու անոնց համահաւասար հասոյթ կը ստանայ, չկրնար գանգատելու պատճառ մը ունենալ, բաց արտաքոյ միւսներն ալ իրմէն դանկ մը աւելի եկեղեցական հասոյթ չունին։ Պիտի չկչռենք ուրեմն թէ՛ Տ. Ներսէս քահանային մասնաւոր վարժարան բանալը պարզապէս «ինտօպ» գործ է միայն, վասն զի դպրոցական տարեշրջանի սկզբնաւորութենէն առաջ քաղաքիս Թէօտիւնեան Խորհուրդը զինքը հրաւիրած և Ազգ. վարժարանին մէջ ուսուցիչի պաշտօն մը առաջարկած է պատշաճ վճարում մը ընելու առաջադրութեամբ. մինչդեռ ինքը բոլորովին մերժած է՝ չուզելով նոյն իսկ իմանալ թոշակին քանակը և բանակցիլ պայմաններուն մասին։

Պարզապէս սուտ խօսած է այն ատեն պատրուակելով թէ՛ բժիշկները կ'արգիլեն իրեն ուսուցչութիւն ընել և պէտք ունի բժշկական երկրորդ քննութեան մը ենթարկուելու. ընդհակառակը սակայն գործքն ու խօսքը ո՛րքան կը հակասեն իրարու որ բաղդատաբար նուազ մտաւոր ու ֆիզիքական յոգնութիւն պահանջող այցելու ուսուցչութիւնը մերժելէ 15-20 օր յետոյ բոլորովին առանձին և առանց օգնականի կը բանայ իր վարժարանը։ Ասկէ առաջ ալ նախորդ Հոգաբարձութիւնը և Ուսումն. Խորհուրդը պաշտօն յանձնած են իրեն Ազգ. վարժարանին մէջ. սակայն ինքը իր վիճաբեր բնութեան բերմամբ միշտ պատճառներ ստեղծած և գժտութիւններ յարուցած է դպրոցական խնդիրներու մէջ։ Այս բոլորը կարելի է հաստատել պաշտօնական տեղեկագիրներով և այդ շրջաններուն պաշտօնավարող անդամներով։

Այս պարագային հարկ չմնար այլ եւս ո և է խորհրդածութեան, իր նկարագրին բծաւորութիւնը և աչքառու խեղաթիւրումները կարելի չէ որ վրիպին ուշադիր ընթերցողին նկատողութենէն, մանաւանդ այն դիւանագիտութիւնը՝ որով կանխագուշակ միջոց մը հնարած ըլլալ կը կարծէ ինքնին, առաջքը առնելու համար իր անխուսափելի քողազերծութեան և խափանելու համար միեւնոյն ատեն բուն ճշմարտութիւնը՝ յայտարարելով նախապէս թէ իր գրածները պիտի հերքուին անպատճառ։

Լաւագոյն չէ՞ր ըլլար ուրեմն, Տ. Հայր որ անձնական կիրքերու գոհացում տալու փութկոտութեամբ գրիչ շարժելու տեղ՝ քիչ մը աւելի շրջահայեաց ըլլայիք և իրերը իրենց բնական վիճակին մէջ տեսնելու ու ներկայացնելու քաջութիւնը ունենայիք ճակատաբաց, փոխանակ ճշմարտութիւններ խեղաթիւրելու և անոնց դառն հակահարուածը կրելու սրտի դողէն պաշարուելու։

Այս՝ յանուն ճշմարտութեան և միանգամ ընդ միշտ մենք ներկայիս կը հերքենք իր տառացի գրութեան բովանդակութիւնը՝ որ ինչպէս պարզուեցաւ ի վեր, չարակամ զրպարտութիւններէ միայն կը բաղկանայ։

Ի դիմաց Քաղաքական Ժողովոյ
Ատենադպիր   Ատենապետ
Կ. ՌՈՒԶՈՒՆԵԱՆ   ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ Մ. ՍՕՆԻԿԵԱՆ

Ի դիմաց Կրօնական Ժողովոյ
Ատենադպիր   Ատենապետ
ԿՈՒՄՍԻ ՔԱՀԱՆԱՅ ՏԻՐԳԱԹԵԱՆ   ՊԵՏՐՈՍ ՔԱՀԱՆԱՅ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

25 Յունվ. 1911 Պանտրմա

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

173.— «Բայը կը ցուցնէ գործողութիւն»։ Աւելցուցէ՛ք նաեւ վիճակ։

174. «Չէզոք բայը գործողութիւն» չի ցուցըներ միշտ. շատ անգամ վիճակ կը ցուցնէ։

196. «Էականէն զատ կարգ մը բայեր ստորոգելի կ'առնեն» — Ո՛չ էական բայը ստորոգելի կ'առնէ և ո՛չ ուրիշ բայ. միայն ենթական ու առարկան ստորոգելի կրնան առնել։

220. «Մնիլ և սնիլ» բայերն ալ դասած էք այն բայերուն կարգը, որոնց նիլ վերջաւորութեան ն գիրը արմատական չէ և կը կորսուի անցեալ ժամանակներու մէջ։ Բայց այդպէս չէ. այդ երկու բայերուն ալ ն գիրը արմատական է, և խոնարհման բոլոր ձեւերուն մէջ անկորուստ կը մնայ։

254. «Չէր խօսեր կամ խօսած չէր» ժխտական յարակատար չեն, այլ երկրորդը՝ գերակատար և առաջինը՝ անորոշ գերակատար։

269. Անցողականի մասնիկները ցնել, ացնել, եցնել կը նշանակէք։ Չեմ մեղադրեր, քանի որ ցունել, ացունել, եցունել վերջաւորութիւնները գործածող քիչ կայ։ Բայց պիտի խնդրեմ բոլոր գրողներէն, ինչպէս նաեւ ձեզի, որ վերջին մասնիկներուն նախապատուութիւն տրուելու չըներ չմոռցուի՝ ի սէր Աշխարհաբարի կանոնաւորութեան, մանաւանդ որ անոնց կիրառութիւնը ո՛չ միայն անպատեհութիւն մը չունի, այլ ընդհակառակն անպատեհութիւն մը կը բառնայ, և անհերքի կանոնի մըն ալ պահպանման կը նպաստէ։ Իրօք անպատեհութիւն չէ՞ որ, անցնելով, կ'անցնէի, կ'անցնէիր, կ'անցնէինք են. ձեւերը երբ չէզոք են, անցնելով, կ'անցնէի, են. կը կարդանք, իսկ երբ ներգործական են, միեւնոյն ձեւերը սահմանուած ենք՝ անցրնելով, կ'անցրնէի են. կարդալ։ Ըսեմ, ի՛նչ բանաւոր պատճառով Ներկայ, Անկատար և Ապառնի ժամանակներէն ու Անորոշ և Ապառնի դերբայներէն յապաւենք ու ձայնը, երբ սահմանուած ենք այդ յապաւուածը կարդալ՝ Կատարեալի, Հրամայականի և Անցեալ դերբայի մէջ և ըսել. Անցուցի, անցո՛ւր, անցուցէ՛ք, անցուցած են.։ Հապա ինչ ըսենք ցուցանել բային համար, զոր ցուցնել գրողներէն ոմանք՝ Կատարեալը և Հրամայականը ցցուցի, ցցո՛ւր, ցցուցէ՛ք կը գրեն, կարծես թէ արմատը ցից եղած ըլլար։ Ինչո՞ւ համար, կ'ըսեմ, այսպիսի անպատեհութիւններ չդարմանենք և առանց պատճառաւ խնայելանց այնքան կնճռոտ կանոններուն վրայ աւելորդ դիտելիքներ ալ աւելցնենք։ Երբ այսպիսի անհեթեթութեանց երեսէն լեզուն և ուսանողութիւնը միանգամայն կը տուժեն, չարժե՞ր որ զանենք մեր այսպիսի քմահաճոյքները։

277. «Կրկին Կատարեալ» կոչած էք «խօսած եղայ» ձեւը։ Կարելի չէ՞ր Յառաջադրեալ անցեալ կամ Վաղակատար կոչել։

300. «Մինչեւ, դէպի՝ տրական խնդիր» չեն ուզեր, այլ հայցական։

302. «Քու դիմինդ, ծառին քովինը, դրան առջեւինը» են. օրինակներուն մէջ «նախադրութիւնները սեռական իմաստ» չեն տար, այլ յարաբերական ձեւեր են, այսինքն՝ յարաբերականով բացատրուած նախադասութեան այժմ ունին. վասն զի, Քու դիմինդ կը նշանակէ «Այն որ քու դէմդ է կամ կը գտնուի» (Տե՛ս 164)։

318. և 319. Կանոններու մասին արդէն խօսեցայ։

333. «Բութ կը գործածուի բառի մը վերջը՝ յաջորդ բառէն զատելու համար»։ Ճի՞շդ է այս կանոնը. բութին պաշտօնը՝ պարզապէս բառ մը յաջորդ բառէն զատել է։

346. «Համառօտագրելու համար պէտք է բառին առաջին գիրը կամ վանկը և կամ գլխաւոր վանկերը միայն գրել և վերջը կէտ մը դնել. օր. Ցո. Քա.»։— Այս երկու օրինակներն ալ ձեր տուած ձեւը չեն բացատրեր. գոնէ պէտք էր աւելի յարմար օրինակներ ալ աւելցնել. վասն զի Ցո. Քա. Ած. համառօտագրուած են՝ բուն բառերուն առաջին և վերջին գիրերը առնելով։

348. «Գլխագրով կըսկսին (2.) իբր վկայութիւն դրուած խօսքերը. ինչպէս՝ Աստուած ըսաւ. Մի՛ գողնար»։—Յայտնի է թէ «Մի՛ գողնար» խօսքը իբր վկայութիւն դրուած չէ, և այս օրինակէն ալ կը հասկցուի թէ ըսել կ'ուզէք. «Ըսել, հարցունել, պատասխանել բայերէն վերջը՝ բռնուած խօսքը գլխագրով կը սկսի», եթէ որ, թէ չակերտներով կապուած չէ նոյն բայերուն հետ։

349. «Առոգանութիւնն է բառերն ուղիղ արտասանելը»։— Այս մասին արդէն գրած եմ «Մանզումէ»ի 1912 և 1942 թիւերուն մէջ, Հրանտ Ասատուրի քերականութիւնը քննադատելու առիթով։

365. «Կարգ մը բայեր ուղղ. հոլով առարկայի կ'առնեն»։— Արդէն ըսինք թէ բայերը չե՛ն որ առարկայի կ'առնեն, այլ անոնց ներգործակաները կամ առարկաները։ Հոս բացատրենք։ Առնենք ձեր դրած օրինակը. «Աս մարդը գող կարծուեցաւ» խօսքին գող բառը ո՛չ թէ կարծուեցաւ բայը կը սորոգէ, այլ մարդ ներականը։ Ուրիշ խօսքով, մարդն է որ գող կրնայ ըլլալ, կարծուիլ բայը գող չի կրնար ըլլալ։

368. Պարզ «Չէզոք բայերը հայց. սեռի խնդիր» չեն առներ, այլ ներգործաբար գործածուած չէզոք բայերը, այսինքն անոնք որ համեմատ ներգործական բայի մը տեղ կը գործածուած են։ Առաջ բերուած օրինակներուն մէջ ալ «Քուն մը քնացինք» խօսքին քնացինք բայը չէզոք չէ, ի բնէ ներգործական է,

368. «Օգնել, հետեւիլ, նայիլ» բայերն ալ ներգործական չեն, այլ չէզոք։

371. «Հինգ դահեկանի կը վաճառեն, վեց լիրայի գնեցին» խօսքերուն մէջ դահեկանի, լիրայի բառերը տրական բնութեան խնդիր չեն. այլ սեռական։ Այս մասին տե՛ս Մանզումէ թիւ 1912 և 1942 Հրանտ Ասատուրի քերականութեան գրախօսականներ։

374 «Յիսուս Հրեաներէն խաչուեցաւ» խօսքին հրեաներէն բացառականը բնութեան խնդիր չէ, այլ սեռի խնդիր, որովհետեւ կրաւորական բայերուն ոչ թէ բնութիւնն է որ բացառական խնդիր կը պահանջէ, այլ սեռը (տեսակով կրաւորական ըլլալը), ինչպէս որ ներգործական բային ալ բնութիւնը չէ որ հայց. սեռի խնդիր կը պահանջէ, այլ սեռը։ Եթէ այսպէս չըլլար, ներգործական բային պահանջած հայց. խնդիրը սեռի խնդիր չպիտի կոչէինք։ Տարբեր բան է, եթէ ներգործական բային սեռի խնդիրը առարկայ կոչենք. այն ատեն կրաւորականին սեռի խնդիրն ալ կրնանք պարզապէս խնդիր անուանել, բայց ո՛չ երբեք բնութեան խնդիր։

ՆԵՐՍԷՍ ՔՀ. ՊԱՑԵԱՆ

Պանտրմա

(Մնացեալը վաղուան թիւով)

Արտաքին Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Տէյլի Թելէկրաֆ Ֆրանսական Հանրապետութեան Դահլիճին փոփոխմանը առթիւ հետեւեալը կը գրէ. «Կը յուսանք որ Պ. Բրիանի յաջորդը, աւելի եւս չնչելով պիտի շարունակէ «մտերմական համաձայնութեան» քաղաքականութիւնը։ Արդարեւ գովելի են այն հրապարակութիւնները զորս կ'ընէ գերման մամուլը Պ. Տէլքասէի պաշտօնի վերադարձին առթիւ։ Ֆրանսա այսօր երկիր մըն է և Ֆրանսացին հայրենասէր ազգ մը և երկար ատեն չհանդուրժեր որ օտարներն զինքը քաղաքականութենէ հեռացնեն այնպիսի պետական մարդ մը՝ որ երկրին ամենէն աւելի գործունեայ և անձնուէր մարդերէն մէկն է։» Անգլիական մամուլը գոհունակ է արտաքին քաղաքականութեան մասին նախարարին ըրած բացորոշ յայտարարութիւնը։

ԸՄԲՈՍՏՈՒԹԵԱՆ ՋՐՈՅՑՆԵՐ ԲՈՐԹՈՒԿԱԼԻ ՄԷՋ

Հավասի գործակալութիւնը վերապահութեամբ կը հրատարակէ Վիկոյէն առաքուած հետեւեալ հեռագիրը. «Տեղական թերթ մը տուած տեղեկութեանը նայելով՝ իբր թէ Սպանիոյ սահմանագլուխին վրայ գտնուող Ապորօ ու Վալենսիա գաւառին կեդրոնական քաղաքին մէջ ըմբոստութիւն մը ծագեր է։ Ըմբոստները հանրապետական կառավարութեան պաշտօնատարները փախցուցեր և արքայական դրօշը կանգներ են։ Բանակի զինուորները միջամտելով՝ քաղաքին հանդարտութիւնը վերահաստատեր են։ Իբր թէ այս պահուս ամբողջ քաղաքը զինուորական պահպանութեան դրուած է։»

ԱՆԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՄԱՐՕՔԻ ՄԷՋ

Թանճէրէն Ռուէթէրի գործակալութեան կը հեռագրեն. Լաւատեղեակ աղբիւրէ հաստատուած է թէ Ֆէսի շրջակայ ցեղերը ապստամբած են և թոյլ չեն տար ոչ ոքի որ մայրաքաղաքէն ներս մանէ կամ դուրս ելլէ։ Մարոքի Սուլթանը շատ մը զինուորներ ղրկած է, ապստամբները հնազանդեցնելու համար, բայց այս զինուորները մեծ վնասներ կրած են, և բազմաթիւ զէնքեր ու վիրաւորներ տուած և շատ մը թնդանօթներ կորսնցուցած են։»

⁂ Բարիզէն փետր. 22 թուականով կը հեռագրեն. «Մարոքի ժողովուրդը մեծ դողի մատնուած է, ճամբաներուն վրայ տիրող անապահովութեան և անսանձ պակասութեան պատճառաւ։ Թանճէրէն լուր չի գար, որովհետեւ շատ մը սուրհանդակներ ճամբան բռնուած և կողոպտուած են ապստամբներուն կողմէ։» Այս ապստամբներուն նպատակն է գահը բարձրացնել նախկին Սուլթան Ապտ-իւլ-Ազիզը։

ՌԱՅԽՍԹԱԿԻՆ ՄԷՋ

Ռայխսթակի փետր. 22ի նիստին մէջ, դպրական և կրօնից նախարարութեան պիւտճէին վիճաբանութեան սկզբնաւորութեանը, կայսրութեան վարչապետը երկար բարակ խօսեցաւ հակարդիական երդումին վրայ, վեր հանելով կրօնական խնդիրներու մէջ գերման ժողովուրդին ունեցած խաղաղասէր զգացումներն ու այն զայրոյթը՝ զոր առաջ բերած են Գերմանիոյ մէջ Վատիկանին հրատարակած հրովարտակները։ Վարչապետը խօսեցաւ զգացումներէ տարուող քաղաքականութեան մը առաջ բերած վտանգներուն վրայ, ըսելով որ Պապին խաղաղասէր գաղափարները կը հակառին Պապական Վարչութեան գաղափարներուն, որոնք սակայն կրնան վտանգաւոր նկատուիլ։ Այն պարագային երբ գերման ժողովուրդին արժանապատուութեան ու իրական շահերը վտանգուին, կառավարութիւնը պիտի ստիպուի աւելի ազդու միջոցներ ձեռք առնել։»

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ԱՒՍՏՐԻԱ

Պէրլինէն փետր. 22 թուականով կը հեռագրեն. «Սօֆիայէն Ֆօսիշէ Զայթունկ լրագրին կը հեռագրեն թէ այս քաղաքին պաշտօնական շրջանակներուն ծանօթ էր արդէն որ Թագաւորը առիթ մը կը փնտռէր Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր յայտնելու իր շնորհակալութիւնները, անոր ցոյց տուած բարեկամական զգացումներուն համար։ Ընդունելութեան մանրամասնութիւններէն կը հասկցուի թէ այս տեսակցութիւնը քաղաքական հանգամանք չունի։ Ցարդ, Ֆերտինանտ Թագաւորը ստիպուած էր նկատի առնելու տեղական կարծիքները որոնք կ'ահաբեկէին, երբ ըսուէր իրենց թէ կապ մը կայ պուլկար անկախութեան հռչակման և Պոսնա-Հերցէկի կցման միջեւ և թէ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսեր ներշնչումներուն և խորհուրդներուն արդիւնքն էր անկախութեան հռչակումը։»

Ներքին Կեանք

ԵԷՄԷՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Հոտէյտայէն 22 փետր. թուականով կը հեռագրեն.— Կ'ըսեն որ երէկուընէ ի վեր կռիւ մը սկսած է հինգ հազար ապստամբներու և կառավարութեան հաւատարիմ մնացած 7000 արաբներու միջեւ, Ասիրէն Շամ գացող ճամբուն վրայ, հաւատարիմ արաբներուն կ'օգնեն նաև վեց վաշտ զօրք։ Երկու օրէն առաջ կարելի չէ մանրամասնութիւններ ունենալ, որովհետեւ Սանաայի և Հոտէյտայի միջեւ եղած հեռագրաթելը որ վերջերս նորոգուած էր զօրքերու ձեռքով, կրկին ապստամբները կտրած են։ Թղթակցութիւնը շատ դժուարացած է։

⁂ Նոյն թուականով ուրիշ հեռագիր մը կ'ըսէ.— Այս վայրկեանիս կ'իմանանք թէ ծանուցուած կռիւը տեղի կ'ունենայ Սանաայի մօտերը։ Որովհետեւ կռիւին տեղի ունեցած տեղը պահակազօրքին մօտերը կը գտնուի, անկասկածելի է որ Սանաա գտնուած գունդերը պիտի մասնակցին եւ այսպէս ապստամբները բոլորովին պիտի պարտուին։

⁂ Հոտէյտայէն կը գրեն թէ անգլիական մեծ օրաթերթերը թղթակիցներ ղրկած են հոն որպէս զի հետեւին զինուորական գործողութիւններուն։ Ասոնցմէ երկուքը Հոտէյտա եկած են հոնկէ Սանաա երթալու համար։ Բայց Իշխանութեանց բացարձակ յայտարարութեան վրայ թէ ճամբաները ո և է ապահովութիւն չեն ընծայեր, թղթակիցները մէկ քանի օր մնալէ ետքը՝ Ադէն մեկնած են, որպէս զի հոնկէ պատերազմի վայրը երթան։ Հոտէյտա գտնուած միջոցնին 12,000 անգլիական ոսկի ընդունած են իրենց հեռագրական թղթակցութիւններուն համար։

⁂ Թուրք թերթերը հետեւեալ հեռագիրները և տեղեկութիւնները կը հրատարակեն Եէմէնի մասին.

Հոտէյտա, 19 Փետր.— Մէնախէի ու շրջականներուն մէջ ապստամբներուն հետքը չէ մնացած։ Թէեւ ատոնք մեծ փութով կը հետապնդուին սակայն մինչեւ հիմա բանակին մէջ յաղթութիւնը ծանուցանող տեղեկութիւններ չեն առնուած։

Կ. Պոլսէն ղրկուած զօրքերուն մէկ մասը այսօր հոս հասաւ։

Հոտէյտա, 20 Փետր.— Կը ծանուցուի թէ ապստամբներուն մէկ մասը, Ասիրի մէջ համախմբուած, այդ քաղաքը թողած և դէպի Թէհամէ քալած է. այս պայմաններուն մէջ ակներեւ է որ վճռական կռիւը Թէհամէ տեղի պիտի ունենայ։ Արշաւախումբը մեկնելու պատրաստ է։

Հոտէյտա, 21 Փետր.— Սէյիտ Իտրի կառավարութեան հաւատարիմ մնացող ցեղերու շէյխերուն հրաման ղրկած է բանակին դէմ քալելու։ Իրենց շատ խոստումներ ըրած է, բայց շէյխերը մերժած են իր առաջարկութիւնները։

⁂ Աք Տենիզ շոգենաւը առջի օր Կ. Պոլսէն մեկնեցաւ երկու վաշտ հետեւակ և մէկ վաշտ խարտոնկէց զօրքով։ Սելանիկէն եւս վաշտ մը զօրք պիտի առնէ։

Մարմարա և Պահր Ահմէր փոխադրանաւերը քանի մը օրէն Պոլսէն պիտի մեկնին նոր զօրք փոխադրելու համար Եէմէն։

ԹՈՒՐՔՕՅՈՒՆԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ԴԷՊՔԸ

Նորագոյն տեղեկութիւններէն կ'երեւայ որ Թուրքօհելլէն սահմանագլխի դէպքին մասին Մանասթըրի վալիին հաղորդուած տեղեկութիւնները ճշմարիտ են։ Վալին իր 18 փետր. թուականով հեռագրին մէջ կ'ըսէր թէ հրացանի հարուածներ փոխանակուած էին Զարոյի և Պոռեւօյի պահակներուն միջեւ և թէ այդ հրացանաձգութեան միջոցին հելլէն զինուոր մը սպաննուած է։ Փետր. 20 թուականով հեռագրով մը վալին կը հերքէ իր նախորդ հեռագիրը, ըսելով որ սպաննուած անձը հելլէն զինուոր մը չէր, այլ օսմանցի մը։ Այս բանը հաստատած են Յուսիֆի միւտիրը, ինչպէս նաև օսմանեան սահմանագլխի զօրաբաժնին հրամանատարը, հելլէն սպայի մը ներկայութեամբ։ Նախորդ հեռագիրը օսմանեան զինուորներու սխալ տեղեկութիւններուն վրայ հիմնուած էր, որոնք մութին մէջ չէին տեսած անցած դարձածը։

⁂ Յանինայէն եկած լուրերուն համեմատ, նոր դէպք մը տեղի ունեցած է յունական սահմանագլխին Ռեկիրոփուլի վրայ, թուրք և հելլէն զինուորներէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ։ Այս ընդհարումը շատ ժամեր տեւեր է. վեց օսմանեան զինուոր սպաննուեր և երեք վիրաւորուեր են։ Հելլէններու կորուստը յայտնի չէ։

⁂ Աթէնքէն 22 փետր. թուականով կը հեռագրեն.— «Թրքօ-Յունական յանձնաժողով մը՝ որուն անդամ են նաև Լարիսայի օսմ. հիւպատոսն ու յոյն եւ թուրք երկու զինուորական բժիշկներ, սահմանագլուխ գացած է թաղուած տեղէն հանելու համար այն թուրք զինուորը որ անցեալ փետր. 9ի ընդհարումին ատեն սպաննուած էր։ Գերեզմանին վրայ կատարուած մանրակրկիտ քննութենէն տեսնուեցաւ որ դիակը ամբողջովին անաղարտ մնացած է. կը կարծուի թէ մեռնողը Հալիլ անուն զինուոր մըն է։ Մարմինին վրայ չորս վէրքի հետքեր կային զորս Խալիլ ողջ եղած ատենը ստացած էր հրացանի գնդակներով։ Թուրք զինուորական բժիշկը, որ նախապէս յոյն բժիշկին հետ համաձայն էր վէրքերուն ի՛նչ բանէ առաջ եկած ըլլալուն մասին, վերջը ուսին վրայ գտնուող պզտիկ վէրք մը տեսնելով վերապահութիւն ցոյց տուաւ, ըսելով այդ վերջին համար թէ սուրէ առաջ եկած է։ Վերեւ յիշուած բժշկական տեղեկագրէն սա կը հետեւի սակայն թէ՝ Պէլլին օսմ. դեսպանին ծանուցագիրը՝ որ դիակի մը յօշոտմանը վրայ կը խօսի՝ անհիմն է։»

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐԸ

Անգլիոյ արտաքին գործերու նախարարը հարցումի մը պատասխանելով, հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է Անգլիական խորհրդարանին մէջ.

«Մեր Կ. Պոլսոյ դեսպանէն տեղեկութիւններ առած ենք Չէսթէրի Անատոլուի մէջ երկաթուղիներ շինելու ծրագրին վրայ։ Այս տեղեկութեանց համեմատ, առաջարկուած է Ինէպոլուէն սկսեալ մինչեւ Վան գիծ մը շինել, Տիարպէքիրէն անցնելով և ճիւղ մըն ալ երկարելով դէպի Սիւլէյմանիյէ։ Այս մասին Բ. Դրան հաւանութեան մասին տեղեկութիւն չի կայ։ Չենք գիտեր թէ այս ձեռնարկին Անգլիական սէնտիքա մը կը մասնակցի՞»։

ԱՐԱԲ ՇԷՅԽԵՐԸ

Էլ Ասիրի Ճէտիտ թերթը Պաղտատէն կ'իմանայ թէ հռչակաւոր Իպն Սաուտ իրեն հպատակ ցեղերը հրաւիրած է կառավարութեան հրամաններուն հնազանդելու։ Նոյն թերթը կը յայտարարէ թէ յոյս կայ որ երկար ատենէ ի վեր գոյութիւն ունեցող հակառակութիւնը Իպն Սաուտի և Քովէյթի շէյխ Մուպարէք էս Սապահի միջեւ, շուտով վերջ պիտի գտնէ։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Հանրային Պարտքի ընդհանուր տնօրէն Պ. Բիսար որ Ֆրանսա կը գտնուէր, առջի օր Պոլիս վերադարձաւ հակընթաց շոգեկառքով։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Հիճազի երկաթուղիի տնօրէնութիւնը Ներքին գործերու նախարարութեան հաղորդած է թէ անցած ամիսներու հասոյթը, բաղդատմամբ նախորդ տարւոյ նոյն ամիսներու հասոյթին, 60000 ոսկի աւելի եղած է։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏԵԱԼՆԵՐԸ

Սելանիկի մէբուսները նոր դիմումներ ըրած են Ներքին գործերու նախարարութեան որպէս զի ընդհանուր ներում շնորհուի Մակեդոնիոյ քաղաքական դատապարտեալներուն։ Կը յուսացուի որ այս խնդիրը շուտով գործնապէս կարգադրուի։ Ճանէս էֆէնտի, որ Սելանիկի մէբուսն է, նոր դիմում մը պիտի ընէ Խալիլ պէյի մօտ։

ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆ

Բազմաթիւ Աւստրիացի գործարանատէրներ և վաճառականներ որոշած են պատասխանել օսմանեան վաճառականներու այցելութեան, զոր երկու տարի առաջ ըրին։ Այդ Աւստրիացիները Պոլիս պիտի գան 3/16 ապրիլին յատուկ շոգենաւով և չորս օր պիտի մնան ու յետոյ պիտի այցելեն Սելանիկ ու Իզմիր։ Արդէն Սելանիկցի վաճառականներէն գօմիթէ մը կազմուած է փայլուն ընդունելութիւն մը ընելու համար իրենց հիւրերուն։

ՈՃԻՐԻ ՎԻՃԱԿԱՑՈՅՑ

Վիճակացոյցէ մը կ'երեւայ որ Կ. Պոլսոյ մէջ մէկ տարուան միջոցին գործուած ոճիրներուն թիւը, նոր րէժիմի օրով, 11000ի կը հասնի։ Բռնակալութեան ատեն այդ թիւը 7500ը անցած չէր։

ՄԱՀՈՒԱՆ ՊԱՏԻԺ

Թինիր գիւղի Տրիւզ շէյխերէն Մէհմէտ էլ-Քալասթի, որ բնակիչները ապստամբութեան գրգռած և ինքն ալ կռիւի մասնակցած էր, Հօրանի պատերազմական ատեանէն մահուան դատապարտուած է։ Այս վճիռը կայսերական իրատէով վաւերացուած է։

ՄԱՐԳԱՐԷԻՆ ԾՆՈՒՆԴԸ

Փետրուար 28ին Մարգարէին ծննդեան տարեդարձը ըլլալով, աւանդական արարողութիւնը պիտի կատարուի Օրթաքէօյի Մէճիտիէ մզկիթին մէջ։

ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ

Ստոյգ աղբիւրէ լուր կը տրուի թէ յառաջիկայ շաբթու անպատճառ պիտի ստորագրուի 100 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւնը զոր օսմանեան կառավարութիւնը կնքած է Պ. Ռուվիէի վարած դրամատէրներու խմբակին հետ։ Այս փոխառութիւնը ամբողջովին պիտի գործածուի օսմանեան կայսրութեան ճամբաներու շինութեան, որ, ինչպէս յայտնի է, ֆրանսական ձեռնարկութիւն մըն է։

ԱԼՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Կ. Պոլսէն կը գրեն Բարիզեան թերթի մը.— Ստոյգ իրողութիւն մըն է թէ շարժում մը կը պատրաստուի Ալպանիոյ մէջ։ Մոնթէնէկրօ ապաստանածները հիմա մաւզերեան հրացանով զինուած են, զորս շատ աժան և ապառիկ գնած են, այսինքն թէ կարելի է որ բնաւ չվճարուին։ Մոնթէնէկրօ ապաստանած Ալպանացի իւրաքանչիւր պետ օրական հինգ Ֆր. կ'ընդունի։ Ասկէ զատ անոնց սնունդը ու բնակութեան ծախքը Մոնթէնէկրօցիներուն կողմէ կը հոգացուի։ Խնդիր է գիտնալ թէ այսքան դրամ ո՛ւրկէ կուգայ։ Թուրքերը կը կարծեն թէ Իտալական և Ռուս կառավարութիւնները կուտան այդ դրամները։ Մոնթէնէկրօ ալ քիչ շատ մասնակցութիւն մը ունի։ Արդէն այս վերջինն իր նպատակները չի ծածկեր Գոսովայի նահանգին արեւմտեան կողմին և Ենի-Բազարի գաւառին նկատմամբ։ Մոնթէնէկրոյի իշխանութիւնն երբ թագաւորութեան վերածուեցաւ, գահաժառանգ իշխանն առաւ Ռաշքայի իշխանի (վոյվոտ) տիտղոսը։ Այս անունը, ինչպէս ցոյց կուտան պատմական ու աշխարհագրական բառարանները, կը պարունակէ Գոսովայի նահանգին ամբողջ արեւմտեան կողմը, որուն տիրեց Մէհմէտ Բ., Թուրքերը, կ'երեւայ թէ չգիտնալով, չանդրադարձան և ամէնէն շահեկանն այն է որ նախորդ վարչապետ ու ծերակուտական Հիւսէյին Հիլմի փաշա, Չեթինեի հանդէսներուն ատեն ղրկուած Օսմ. պատուիրակութեան պետը, բաժակ պարպեց գահաժառանգ և Ռաշքայի վոյվոտին կենացը։ Այդ կերպով, Թուրքիոյ անունով, կը հաստատէր իշխանին նոր տիտղոսը։ Ֆերտինանտ Ա.ի համար այնպէս չեղա՞ւ, քանի որ ինքզինքը կը հռչակէ Պուլկարներուն և նոյն իսկ Մակեդոնիոյ Պուլկարներուն Զարը։»

ԾՈՎԱԿԱԼ ՍԸՐ ԷՏՄԸՆՏ ՓՕՔ

Միջերկրականի անգլ. նաւատորմին հրամանատարը, քառասուն սպաներով յառաջիկայ երկուշաբթի Կ. Պոլիս կը ժամանէ Հիւսար յածանաւով՝ իր յարգանքները մատուցանելու կայսեր։ Ծովակալը չորս օր պիտի մնայ հոս։ Չորեքշաբթի իրիկուն կայս. պալատին մէջ ճաշկերոյթ մը պիտի տրուի ի պատիւ ծովակալին։ Ծովային նախարարն ալ իր պաշտօնարանին Հիւնքեար Տարէքէսին մէջ ճաշ մը պիտի տայ։ Անգլիոյ դեսպանն ալ ուրբաթ իրիկուն ճաշ մը պիտի տայ։ Հիւսար յածանաւը երբ Կ. Պոլիս ժամանէ, արարողապետը նոյն նաւուն երթալով կայսեր ու կառավարութեան կողմէ բարի գալուստ պիտի մաղթէ անգլ. ծովակալին։ Արարողապետի օգնական Ֆուատ Սաֆվէթ պէյ, նաւային սպայ մը և արտաքին գործոց նախարարութենէն Պօտրի ու Հայտար պէյերն հիւրամեծար կարգուած են։

ՊԱՂՏԱՏԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Պաղտատի երկաթուղիի խնդրոյն նկատմամբ վարչապետ Հագգը փաշայի յայտարարութեանց մէջ Տէյլի Կրաֆիք կը տեսնէ բարեգուշակ պարագայ մը դժուարութեանց գոհացուցիչ լուծման համար։ Այդ դժուարութիւնները պիտի վերնան, երբ օսմ. իշխանութիւնն իրապէս հաստատուի նոյն գիծին վերջին կէտին շրջակայքը՝ Պարսից Ծոցին վրայ։ Քովէյթի գալով, անգլ. թերթն հակառակութիւն մը կը տեսնէ Միտհաթ փաշայի և Լորտ Քըրզընի դաշնագրութեանց միջեւ, որոնք կնքուած են իրարմէ քսան տարուան միջոցով մը։ Սակայն որովհետեւ Միտհաթ փաշայի դաշնագրութիւնը Քովէյթի Շէյխին տեղական անկախութիւն մը կ'երաշխաւորէ, Անգլիոյ համար դժուար պիտի չըլլայ օսմ. վեհապետութիւնը ճանչնալ այն հիման վրայ։

ԲՈՂՈՔ ԻՏԱԼԱՑԻՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Հալէպէն 22 փետր. թուականով ղրկուած հեռագիր մը յայտնելով Մ. և Ց. կուսակցութիւնը Թրապլուսի մէջ մօտ օրէն իբր թէ պօյքօթ պիտի հռչակէ Իտալական ապրանքներուն դէմ։ Այն գործակալութիւնը որ այս լուրը տարածած է, կ'ըսէ թէ այս տեսակ լուրերը սուտեր են պարզապէս և ուրիշ ոչինչ։

Օրուան Դէպքեր

ՈՃԻՐ.— Ծովային զինուորական ատեանի Խայրուլլահ էֆ., Ղալաթիոյ մէջ, րէվոլվէրով վիրաւորած է սափրիչ Մէհմէտը։

ՀՐԴԵՀ.— Առջի օր Ճիպալի հրդեհ ծագելով փայտաշէն տուն մը այրեցաւ, որուն մէջ տասներկու քիւրտ ընտանիքներ կը բնակէին։

ՀՐԷՇ ՄԸ.—Պրուսայի ոճրագործ ատեանը 15 տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտած է Պաբա Մուսթաֆա անուն անձ մը, որ իր փոքրիկ աղջիկը պղծած էր։

ԿԵՂԾ ԴՐԱՄ.— Պանկալթի բնակող Կարապետ անուն անձ մը ձերբակալուեցաւ երբ կը փորձէր կեղծ տասը ղրշնոց մը քշել։

Խորհրդարանական Քրոնիկ

Գ. ՆՍՏԱՇՐՋԱՆ 54րդ ՆԻՍՏ

ՊԻՒՏՃԷԻ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵՂԱԾ ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԵՐՋԱՑԱԾ

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ գումարուեցաւ ժամը 11ին քառորդ մնացած, նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Նախորդ ատենագրութեան ընթերցումէն յետոյ, կարդացուեցաւ կառավարութեան մէկ թեզքերէն որով կ'առաջարկէր միացընել Պոլսոյ քաղաքապետութիւնն ու կուսակալութիւնը։ Կարդացուեցան մէկ քանի թեզքերէներ որով ծերակոյտը ետ կը դարձնէր կարգ մը օրէնքներ՝ բարեփոխելու համար։ Զինուորական արտամագրութիւն մը՝ կրօնական ուսանողները զինուորագրութենէ զերծ պահելու համար զեկուեցաւ զինուորական յանձնաժողովին։

Ժողովը անցաւ պիւտճէի վիճաբանութեան։

Մուսթաֆա Զիա պէյ, խօսեցաւ ի նպաստ կառավարութեան և մասնաւորապէս ընդդիմախօսեց այն երեսփոխաններուն, որոնք երեւակայական ամբաստանութիւններ կ'ընեն կառավարութեան դէմ և դուրսը լսածնին կուգան կը խօսին անմիջապէս, առանց քննելու խնդիրները։ Բանախօսը դէմ խօսեցաւ նաև Կիւմիւլճինէի երեսփոխան Իսմայիլ պէյի, որ ըսաւ վերջին ճառին մէջ Քեամիլ փաշան գովեց, մինչդեռ ինքն էր որ՝ անոր կառավարութեան գլուխը գտնուած ատեն, դարձեալ այս միեւնոյն բեմէն խօսեր էր քննադատելով։

Տաղաւարեան էֆ. մանրամասնաբար ծանրացաւ պիւտճէի հասոյթներուն բաժնին վրայ. ըսաւ թէ՝ երկրագործ դասակարգն է որ ամէնէն աւելի պիւտճէին կը նպաստէ իր տուած ուղղակի տուրքերովը, քաղաքներու և գիւղաքաղաքներու մէջ գտնուած քաղաքացի դասակարգը միայն՝ 300000 ոսկի կուտայ, իսկ գիւղացին 11 միլիոն կուտայ. Հետեւաբար երկրագործը իր հասոյթին %ին 50ը կուտայ կառավարութեան, իսկ քաղաքացին %ին 5ը։ Ասիկա ոչ արդարութիւն է և ոչ ալ հաւասարութիւն։ Խօսելով աշարի դրութեան վրայ, ըսաւ թէ կառավարութիւնը երբեք չկրնար օգտուիլ ասկէ. մինչդեռ եթէ տուրքը հողին վրայ դրուի, այն ատեն աւելի հասութաբեր կ'ըլլայ և շատ աւելի հեշտ կը մշակէ գիւղացին։ Պուլկարիոյ մէջ կառավարութիւնը հողը երեք մասի բաժնած և բաղդատմամբ տուրք դրած է։ Ա.էն կ'առնէ, մէկ տէօնիւմին համար, մէկ ֆրանք տուրք. Բ.էն՝ 60 սանթիմ և Գ.էն՝ 40 սանթիմ, այսինքն մօտաւորապէս 2 ղրշ.։ Ու թէ կառավարութիւնն ու երկրագործը հաւասարապէս գոհ են ասկէ։ Տաղաւարեան էֆ. խօսելով ծախքերուն վրայ, քննադատեց հանգստեան թոշակի դրութիւնը, որ 3,200,000 ոսկի կ'առնէ պիւտճէէն։ Բանակին ալ շատ կը տրուի դրամը, բայց սակայն մեր երկրին համար պէտք է, որ շրջապատուած է բազմաթիւ տէրութիւններէ. մեր բոլոր զինեալ օսմանցիներուն համար կը գործածենք տակաւին մօտ 17 միլիոն ոսկի. ի՞նչ կուտանք կրթական, հանրօգուտ շինութիւններու և երկրագործական նախարարութիւններուն, որոնք այս երկրին համար այնքան կարեւոր են. հազիւ այս երեքին 2,500,000 ոսկի կուտանք։ Տաղաւարեան էֆ. վերջացնելով իր խօսքը, մաղթեց որ երկրին պարտքը որ 19 միլիոն է, հետզհետէ վճարուի։ Մեր տոկոսաւոր պարտքերը, ըսաւ, անմիջապէս վճարել կ'ուզէ կառավարութիւնը, մինչդեռ բուն իսկ իր հայրենիքի զաւակներուն ունեցած պարտքերը վճարելու համար բան մը չի խորհիր. այդ պարտքին մեծագոյն մասը երկրագործինն է, այն դասակարգին՝ որ բերանը չի կրնար բանալ իր իրաւունքը պահանջելու համար։

Վարդգէս իր կարգին խօսեցաւ պիւտճէին ամբողջութեան վրայ. ըսաւ թէ՝ բոլոր երեսփոխանները, առանց կուսակցական խտրութեան, պէտք է անկեղծօրէն քննադատեն զայն, քանի որ ըսաւ, պիւտճէն մեր տունին ծախքն է և անոր մասին պէտք է ճշգրիտ քննադատութիւններ ըլլան միայն։ Ո՛չ ոք կ'ուրանայ թէ քննադատութիւնը բարերար և շէնիչ ազդեցութիւն մը ունի. բայց կարեւորը այն է որ քննադատողը լաւ մը մտածէ իր ըսածներուն վրայ և լրջօրէն խորհի նախապէս իր ըսելիք խօսքերուն առաջ բերելիք ազդեցութեան վրայ։ Մենք ամէնքս ալ, կառավարութիւնն ալ մէկտեղ, որոշ նպատակի մը կը դիմենք և սակայն ամէնքս ալ նոյն ճամբաներէն չենք անցնիր այդ նպատակին հասնելու համար. ամէնուս ճամբաները կը տարբերին և այսօր առջեւ պարզուած ճամբաները ոլորապտոյտ են։ Հետեւաբար երբ այսօր մեր կառավարութիւնը կը քննադատենք թէ՝ սխալ ճամբաներու կը հետեւի, պէտք է վստահ ըլլանք որ մենք ալ այդ նպատակին հասնելու համար թէեւ տարբեր ճամբաներու պիտի հետեւէինք, բայց դարձեալ ոլորապտոյտ պիտի ըլլային անոնք, որովհետեւ, ինչպէս ըսի, մեր առջեւ պարզուած բոլոր ճամբաներն ալ ծուռ են։ Տուրքի դրութեան մասին ամէնքն ալ կը քննադատեն նախարարը, բայց զայն քննադատելէ առաջ նախ մենք ինքզինքնիս քննադատենք, որովհետեւ այդ բոլոր օրէնքները մեզմէ անցան և ընդունուեցան առանց ճշմարիտ քննութեան մը բովէն անցընելու։ Ձեզմէ շատեր կը խրտչին պիւտճէին բաց ըլլալէն. բայց ինչո՞ւ հիմա այդքան խստօրէն կը քննադատէք և այդքան կը վախնաք երբ դուք նախարարութեանց պիւտճէն հասեկած ատեն՝ դպրոց չունինք, ճամբայ չունինք և շատ մը պէտքեր ցոյց տալով կը ստիպէք որ կառավարութիւնը նոր վարկեր յատկացնէ։ Եթէ կառավարութիւնը չընէ կը քննադատէք զինքը թէ՝ երկրին օգտակար և կամ ժողովուրդին համար բան մը չըներ. իսկ եթէ ընէ պիւտճէին բացը կը շատնայ. դուք կը նստիք և կառավարութիւնը կը խաղայ (ծիծաղներ). կ'ուզէք որ հին պիւտճէն իր վիճակին մէջ մնայ և երբեք ծախքերը չի շատնան. լաւ. այն ատեն ինչպէս կ'ուզէք որ սահմանադրութեան բարիքները վայելէք և կամ ինչպէս ժողովուրդը գոհ մնայ այս ռեժիմէն երբ շօշափելի, դրական արդիւնք մը չտեսներ. այսպէս պէտք է հետզհետէ բարձրացնել հանրօգուտ շինութիւններու, կրթական և երկրագործական պիւտճէները, որոնք երկրին յառաջդիմութեան նեցուկ են. բայց այս իմ տեսակէտով է որ պիւտճէին մէջ նոր տուրքեր ըսելու կուսակից չեմ։ Նոր տուրքերու և կամ այս կարգի խնդիրներու վրայ կը խօսիմ անմիջապէս կ'ըսեն թէ՝ ընկերվարական գաղափարներ են. անոնց օգտակարութիւնը կ'ընդունիք, կը բացատրուի ձեզի և սակայն չէք գործադրեր. մեր յայտնած գաղափարները երբեմն բուն ընկերվարական գաղափարները չեն, գիտցած եղէք սակայն. մեր Եւրոպայի ընկերվարական ընկերները, այդ տեսակ խօսքեր բերաննին անգամ չեն ուզեր առնել. քենէգիբլ չեն ըներ. Հետեւաբար մերինները պարզապէս ազատականներու ընդունած սկզբունքներն են։

որոնք կարելի է գործածել այս երկրին մէջ։ Մեր ելեւմտական Նախարարին ջանքերը գնահատելի են. բայց անհրաժեշտ է որ Դահլիճը ելեւմտական խնդիրներու առթիւ որոշ ծրագիր մը ունենայ և ըստ այնմ կատարէ տուրքերու բաշխումը։ Կառավարութեան տուրք տուողները երկու դասակարգի կը բաժնուին. քաղաքացիներ և գիւղացիներ. առաջինները պիւտճէին համար կուտան երկու միլիոն ոսկի, իսկ գիւղացիները՝ մէկուկէս միլիոն։ Հետեւաբար մէն մի գիւղացի ուղղակի տուրք կուտայ 61 ղրուշ, իսկ քաղաքացիները 21 ղրուշ։ Տեսնենք հիմա թէ՝ կառավարութիւնը ի՛նչ չափով ծառայութիւն կը մատուցանէ այդ երկու դասակարգերուն։ Ամենքնիդ ալ գիտէք որ ճամբաներուն լաւը և դպրոցներուն ամենէն բարձրագոյնները և առհասարակ բոլոր վարժարանները քաղաքներու մէջ կը գտնուին և քաղաքացիներու զաւակներն են որ կ՚օգտուին անոնցմէ. արդարութենէն ալ չօգտուիր գիւղացին, քանի որ ընդհանրապէս դատարանները քաղաքներու մէջ կը գտնուին և երբ քաղաքացին առանց ծախքի կ՚օգտուի անոնցմէ, նոյնին խեղճ գիւղացին այդ միեւնոյն դատարանէն օգտուելու համար մէկ երկու հարիւր ղրուշ ծախք կ՚ընէ, երթեւեկութեան համար։ Հետեւաբար, հակառակ անոր որ գիւղացին, մարդ գլուխ, 61 ղրշ. կուտայ կառավարութեան, երբեմն իր տուածին չափով չօգտուիր կըրթութենէն, ճամբաներէն և դատարաններէն։ Ի՛նչ եղած է ուրեմն երկրագործ գիւղացի դասակարգին. երկրագործ. պանքա մը հիմնուած է և երկրագործ. Նախարարութիւն մը կայ՝ 200,000 ոսկի պիւտճէով։ Ես փորձով տեսայ որ Էրզրումի և Տրապիզոնի մէջ գտնուող երկրագործ. պանքայի մասնաճիւղերը ոչ մէկ կերպով օգտակարութիւն կ՚ունենան գիւղացի դասակարգին. (հաւանութեան ձայներ բոլոր երեսփոխաններէն). իսկ երկրագործ. Նախարարութիւնը երբեք չեմ կրնար քննադատել, քանի որ անոր պիւտճէն գիտենք թէ ի՛նչ է և հետեւաբար այդ կարգի միջոցներով կարելի չէ նպաստել երկրագործ դասակարգին։ Վարդգէս էֆ. յետոյ քննադատեց աշխարհագրութիւնը և պէտք տեսաւ անոր հիմնական բարեփոխութեանը։

Այս միջոցին Նախագահը ուզեց խօսք տալ միւս երեսփոխաններու։

Սպարթալեան էֆ.— (առաջին անգամ ըլլալով ձայնը կը լսուի Խորհրդարանի կամարներուն տակ).— Բեաֆի՛ էֆէնտիմ, էեթիշի՛ր. հէփիմիզ տէ պիլիրիզ պունլարը. պու գատար սէօյլէյէպիլիրիզ. Բեաֆի՛...։

Նախագահը ժամ մը դադար տուաւ. կէս օրէ վերջ թէեւ երեսփոխան մը առաջարկեց վիճաբանութիւնները, որոնք երկու շաբաթէ ի վեր կը շարունակուէին, բաւական նկատել, բայց Ահմէտ Րիզա պէյ խօսք տուաւ միւս խօսք առնողներուն, պայմանաւ որ կարճ խօսին, որպէսզի մինչեւ իրիկուն աւարտի և շաբաթ օր ալ ելեւմտական Նախարար Ճավիտ պէյ տայ իր պատասխանը։

Հետզհետէ խօսեցան Իսմ. Հագգը փաշա (Ամասիա), Ճանէտ էֆ. (Սելանիկ)։ Իսկ արաբ երեսփոխան Րիզա Սուլահ պէյ կարդաց գրաւոր ճառ մը և քննադատեց պիւտճէն, մասնաւորապէս խօսեցաւ Սիոնիզմին վրայ և ըսաւ թէ՝ ատիկա իրական վտանգ մըն է Թուրքիոյ համար. Հրեաները, ըսաւ, հետզհետէ կը բազմանան Պաղեստինի կողմերը և այսօր անոնց թիւը հասած է 200,000ի. անոնք իրենց մասնաւոր դրօշը ունին, դրամ և դրօշմաթուղթ ալ կտրած են ու իրենց միջեւ շրջաբերութեան հանած. այդ դրօշմաթուղթերէն օրինակներ ունիմ քովս, ըսաւ և արդէն ցոյց տուաւ Նախագահին ու ընկերներէս մէկ քանիին։ Րիզա Սուլահ պէյ վերջացնելով կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրեց այս կէտին վրայ։

Յետոյ ժողովը մեծամասնութեամբ բաւական նկատեց վիճաբանութիւնը՝ և անցաւ Թուրքիոյ մէջ գտնուող արհեստները քաջալերելու առթիւ պատրաստուած օրինագծին, որուն տեղեկաբերը՝ Նէճիպ Մոլլահ էֆ. երկարօրէն խօսելով անոր ամբողջութեանը վրայ, թուեց այդ օրինագծին օգուտները, ուրկէ վերջ ժողովը անցաւ յօդուածներուն։

Գրիգոր

ՕԲԵՌԱԹԵՕՐ
Տօքթ. ՆԱԶԸՄ ՀԱՄՏԻ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՎԻՐԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՍԵՌԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Այս ճարտար մասնագէտը որ Բէրայի Այրէնու հիւանդանոցին առաջին բժիշկն է, ուրբաթէն զատ ամէն օր կէս օրէն ետքը կը գտնուի Պահչէ-Գաբու Պէքիր Քեմալ պէյի «Հայկպ» դեղարանը՝ ուր իրեն դիմողները կ՚ընդունի եւ կը դարմանէ մեծ ճարտարութեամբ։ 2

Ազգային Կեանքը

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

Խառն Ժողովը երէկ գումարուեցաւ Պատրիարքարանի մէջ նախագահութեամբ Տեղապահ Սրբազանին և զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով։

1.— Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը գրով մը կը յայտնէր թէ ձիւնի պատճառաւ յետաձգուած է եպիսկոպոսական ձեռնադրութիւնները յառաջիկայ մեծ պահոց մէջ Ս. Լուսաւորչի տօնին և կ՚առաջարկէր այդ ձեռնադրութեանց՝ իրենց աջակցելու համար, հրահանգ տալ Գէորգ եպս. Երեցեանի և Յակոբ Աշոտ եպս.ի ուղեւորել Սիս։ Ժողովը որոշեց արտօնել։ 2.— Պիլէճիկէն Սահփաննօս Արքեպս. զանազան հեռագիրներով տեղեկութիւններ կուտար տեղւոյն գործերուն վիճակին վրայ. և հրահանգ կը խնդրէր։ Ժողովը կարեւորը տնօրինեց և այս անգամ որոշեց աշխարհական պատուիրակ մը եւս ղրկել, Սահփաննօս Ս.ի աջակցելու համար. և այս պաշտօնին յարմար դատեց Ս. Բիւրատ էֆ. 3. Ատանայի Առաջն. փոխանորդ Ներսէս Ծ. Վրդ. հեռագրով կուսակալին շնորհակալութիւնը կը հաղորդէր, ցարդ ցոյց տուած բարեացակամութեան համար։ Ժողովը որոշեց արձանագրել։ 4. Կեդրոնական վարժարանի աշակերտներէն ոմանք, վարժարանին պետութենէն հաստատուած չըլլալուն, զինուորութեան կոչուած էին. այս մասին պէտք եղած դիմումը եղած ըլլալով Պատերազմ. Նախարարութեան մօտ և թոյլտուութիւնը ստացուած ըլլալով, ժողովը որոշեց անհապաղաբար յանձնարարել Ղալաթիոյ խնամակալութեան, որպէսզի իբրեւ իտատիէ վարժարան, դպրոցական ներքին կարգադրութիւն մը սահմանէ և յայտագրէ, որպէս զի հարկ եղածը կատարուի։ 5. Երեսփոխանական նոր ընտրութեանց համար՝ ըստ հրաւէրի, կրկին ժողովին ներկայացան Ազգ. Ժողովի երկու անդամները, թաղային խորհուրդներու ատենապետները և գործադիր յանձնաժողովի անդամներէն ոմանք։ Երկար խորհրդակցութիւններէ յետոյ որոշուեցաւ Ա. Նախ և առաջ Պոլսէն վիճակաւ դադրած երեսփոխաններու ընտրութեան ձեռնարկել անմիջապէս և այս առթիւ սկըզբունքով որոշուեցաւ որքան կարելի է միացնել թաղերը բաժնել իրարմէ. և Բ. Տնտեսական Խորհրդոյ յանձնուեցաւ յառաջիկայ ժողովին ներկայացնել Մագրիգիւղի, Խասգիւղի, Պէօյիւք-Տէրէի, Կըրկին Էյուպներու և Օրթագիւղի 25 տարին լրացուցած ընտրող ազգայիններու ցուցակը. իսկ հրահանգի պատրաստութիւնը յանձնուեցաւ յաջորդ նիստին։ 6. Պրուսայի Առաջն. Արշարունի Սրբազան հրաժարական գրած էր։ Ժողովը գնահատելով յիշեալին բարեւոք ծառայութիւնները՝ մերժեց հրաժարականը և խնդրեց որ պաշտօնը շարունակէ։ 7. Աղեքսանդրիոյ Թաղաք. ժողովը ընտրութիւն կատարած և տեղեկագրած էր արդիւնքը։ Ժողովը օրինաւոր գտաւ ընտրութիւնը և հաստատեց։ 8.— Ժողովը հասու ըլլալով որ թերթերու լրատուներ ամէն տեսակ դիւանները կը մտնեն, կ՚ելլեն և այս կերպով աննշան հրապարակութիւններ կ՚ըլլան, որոշեց ասկէ վերջ, հաղորդուելիք լուրերը, ի բաց առեալ Կրօնական, Քաղաք. և Խառն Ժողովներու վերաբերեալ որոշումները, որոշեալ ժամու մը մէջ Փոխանորդարանի կողմէ տրուին և թերթերու լրաբերները չի՛ շրջին դիւանները. իսկ եթէ պատահի որ դիւանի մը վերաբերեալ գիրը հրատարակուի նոյն դիւաններու պետերը պատասխանատու նկատուին։ 9. Երուսաղէմի Պատր. Տեղապահը կը հեռագրէ թէ՝ Պատրիարքի ընտրութեան ցանկը պատրաստելու համար մէկ քանի քննիչ ղրկուի։ Ժողովը որոշեց յառաջիկայ նիստերուն մէջ նկատողութեան առնել։

ԿԵԴՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

ԴԻՄՈՒՄ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱՅԻ ՄՕՏ

Կեդրոնական վարժարանի ուսանողները առջի օր դասադուլ հռչակած էին, նկատելով որ հակառակ ուսանողութեան երկար ատենէ ի վեր ըրած դիմումներուն, Ազգ. Վարչութիւնը հարկ եղած ձեռնարկները չըրաւ Կեդր. վարժարանը իբրեւ իտատի վաւերացնելու համար, որուն հետեւանքով ուսանողներէն շատեր հետզհետէ զինուոր կը կանչուին։ Ուսանողները երեքշաբթի առտու տնօրէնին ալ դիմեցին և պաշտօնական արձանագրուի այն երկրորդական վարժարաններուն՝ որոնք հաստատուած էին իբրեւ իտատի։ Տնօրէնը դիմում ըրաւ Պատրիարքարան և տեղապահը խոստացաւ հարկ եղած դիմումը ընել՝ Շէվքէթ փաշայի մօտ, օսմ. երեսփոխաններու միջոցաւ։

Երէկ առտու Պատրիարքարանի գործակատարը ընկերակցութեամբ Վարդգէս էֆ.ի գնաց Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի և պարզեց խնդիրը։ Այդ միջոցին Նախարարին մօտ կը գտնուէր նաև Պետրոս էֆ. Հալաճեան, որ իր կարգին խնդրեց որ կարգադրութիւն մը ըլլայ մինչեւ որ պաշտօնական ձեւակերպութիւնները լրանան։ Շէվքէթ փաշա յօժարեցաւ եւ խոստացաւ բացառիկ կարգադրութիւն մը ընել և մինչեւ երկու շաբաթ զինուորական գործողութիւն մը չկատարել Կեդրոնական վարժարանի ուսանողներուն մասին. որպէս զի կրթական Նախարարութեան հետ հարկ եղած բանակցութիւնները կատարելով վարժարանը իբրեւ իտատի վաւերացնել տան։ Այս առթիւ պատահեցաւ. Նախարարը կէս մը կատակելով և կէս մը լրջօրէն աւելցուց թէ՝ «Չըլլա՛յ որ ձեր Պատրիարքարանին գործ տեսնելու կողմէ, վար չմնայ մեր կարգ մը պաշտօնատուններէն»։ Խորհրդածութիւնները աւելորդ են։

* *

ԱՆՍՏՈՐԱԳԻՐ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Հետեւեալ վերջաւորական ստորագրութեամբ նամակը ստացած ենք զոր կը հրատարակենք, ենթադրելով որ կեղծ գրութիւն մը կամ կատակ չէ։

«Ձեր այսօրուան խմբագրականին մէջ ինչ ինչ կէտեր սխալ տեղեկութեանց վրայ հիմնուած ըլլալով, աւելորդ թող չըլլայ հետեւեալ ուղղումը։

Ազգ. Կեդր. վարժարանի աշակերտներէն ոմանք Սեպտ. ամսուն մէջ զինուոր կոչուեցան. տնօրէնութիւնը իսկոյն խնդիրը հաղորդեց Ս. Պատրիարք հօր ու անմիջական կարգադրութիւն մը խնդրեց։ Յարմար դատուած թէզգէրէները գրուեցան, ու Ս. Պատրիարք հօր անձնական դիմումներէն մէկուն մէջ ալ Կեդրոնականը այս տարուան համար զինուորական խնդիրէն ազատ կացուցման արտօնութիւն ըստացուեցաւ, ինչ որ հաղորդուեցաւ տնօրէնութեան։

Անոր այս ապահովութեան մէջ էինք երբ անցեալ երեքշաբթի առաւօտ զինուոր մը նախապէս կոչուած աշակերտի մը զինուորութեան հրաւիրագիրը բերաւ։ Տնօրէնութիւնս պէտք եղած բացատրութիւնները տալով ճամբեց զայն և յաջորդ օրը, չորեքշաբթի առտու, պարզեց խնդիրը, Խառն Ժողովին անդամներուն առջեւ, Տեղապահ Սրբազանին։ Իսկ ինքը վարուեցաւ իր ստացած հրահանգներուն համաձայն։

Տնօրէնութիւն
Ազգ. Կեդր. վարժարանի

ՊԻԼԷՃԻԿԻ ԽՆԴԻՐԸ

Պիլէճիկէ Սահփաննօս Սրբազան կը հեռագրէ թէ՝ եկեղեցին չէ կրցած բանալ և ժողովուրդին մէջ յուզում կը տիրէ։ Պիլէճիկի ժողովուրդը ուրիշ հեռագրով կ՚ըսէ թէ՝ Սիմէօն քահանայի դրդմամբ եկեղեցին փակուած է։ Բոլորն Սահփաննօս Սրբազանին դէմ ցոյց ըրեր են։

ԽՆԴՐԱՆՔ

Քղիէն Պօսկ վրդ. Ազգ. Երեսփ. Ժողովին մէջ երեսփոխան մը ունենալու համար դիմում ըրած է։

ԴԻՄՈՒՄ

Տրապիզոնի վանքին կալուածներէն կառավարութեան կողմէ տուրք ու տասանորդ պահանջուած ըլլալով, կարգադրութիւն մը խնդրուած է։

ՀՈՂԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐ

Զարոնճազի հողային խնդրին համար մասնաւոր թագրիրով նոր դիմում մը պիտի ըլլայ կառավարութեան մօտ։

ԴՈՀԱՑՈՒՑԻՉ ԱՐԴԻՒՆՔ ՄԸ

Սկիւտարի Տիկիններուն կազմակերպած հանդէսը որ անցեալ շաբաթ գիշեր տեղի ունեցաւ գոհացուցիչ կանոնաւորութեամբ, նիւթապէս ալ արդիւնաւոր եղած է, կը լսենք, տասը ոսկիի համեստ գումար մը արտադրելով։ Կը լսենք որ ազնիւ Տիկինները կը շարունակեն ուրիշ անդամներ ալ այդ նպատակով երեկոյթներ կազմակերպել՝ օժանդակելու համար Անկեալ Նարեկեան ընկերութեան որ նպատակ ունի սատարել նոյն գաւառի բոլոր դպրոցներուն։

ՆՈՒԷՐ

Ազնուափայլ Այրի Տիկին Տ. Փափազեան իր սիրելի ամուսնոյն Ֆահամ էֆէնտի Փափազեանի մահուան առթիւ երկու Օսմանեան ոսկի կը նուիրէ Գալֆաեան որբանոցին։ Կը խնդրուի որբանոցի խնամակալութենէն որ սոյն գումարը խմբագրատունէս առնէ ընկալագիր մը փոխարէն,

ՀՐԱՒԷՐ

Կը խնդրուի բոլոր Պոլսաբնակ Բրդնիկցիներէն որ հաճին ներկայ ըլլալ կիրակի 27 փետր. ժամը 8 (ը.թ.) Ղալաթիոյ Ս. Փրկիչ Մայր եկեղեցւոյ սրահին մէջ տեղի ունենալիք ժողովին ուր խորհրդակցութեան պիտի դրուի կարեւոր և կենսական խնդիր։ ՄԿՐՏԻՉ ԱԲԺԵԱՆ

ԿՈՉ ՄԸ

Կիլիկիոյ աղէտեալ վայրերէն Հասան Պէյլիկի մէջ որբանոց մը բացուած ըլլալով յիշեալ որբանոցի ուսուցիչները կը խնդրեն բարեսէր ազգայիններէ որ հաճին գրենական և լրագրական նուէրներով ուրախացնել ուսումնատենչ Հայ որբերն ու անօսս գեղջուկները։ Հասցէ՝ Ատանայի Նահանգ, Պաղչէ Գազասը, Հասան Պէյլիկի ազգ. որբանոց։

ԳՐԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ

Բաբերդէն՝ Թղթակից Մ. Սանասեան ուրբաթ օրուան Արեւելքի մէջ կ՚աւետէր թէ Վարզահան հայաբնակ գիւղին մէջ կեդրոնական վարժարան մը բացուեր է և հրաւէր կը կարդար օգնութեան հասնիլ այդ գեղեցիկ ձեռնարկին որ պիտի ըլլայ, կ՚ըսէ, Հայաբնակ գիւղերու կրթական գործին օրրանը։ Այդ նպատակին համար մեր կողմէ բաւական դասագիրք կը տրամադրենք զոր պիտի յանձնենք Պոլսոյ մէջ իրենց կողմէ ցոյց տրուելիք անձի մը՝ ղրկելու համար, Բաբերդի Առաջնորդարանին միջոցաւ, Նորահաստատ վարժարանին տեսչութեան։

Ս. ԴԱՒԹԵԱՆ

Կ. Պոլիս, 21 փետր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԻ

Արտօնատէրին անակնկալ կերպով յապաղելուն պատճառաւ չկրցանք Մարմնամարզը ծանուցուած թուականին հրապարակ հանել։ Պաշտօնական գործողութիւնները լրացած ըլլալով, Թերթը այսօրուընէ հրապարակ ելած է ու կը գտնուի ամէն տեղ։ Բաժանորդագրութիւնն է Պոլսոյ և գաւառի համար տարեկան 20 ղրշ., որ արտասահման՝ 5 ֆրանք։ Ձեռքէ կը ծախուի հատը 2 ղրշ.ի։ Հասցէ՝ Շաւարշ Քրիսեան, Թիւ 6 Հալէպ խան, Կալաթա, Կ. Պոլիս։ — Ստացանք սոյն ամսաթերթի առաջին թիւը պատկերազարդ ճոխ բովանդակութեամբ։

ԹԱՏՐՈՆ

Հայ Տրամաթիք Թատերախումբին կողմէ՝ ԴԵՐԱՍԱՆ ՔԻՆ դրամը որ այնքան մեծ ընդունելութիւն գտաւ Պոլսոյ բոլոր արուարձաններուն մէջ, այս շաբաթ գիշեր ալ պիտի ներկայացուի ԳՈՒՄ ԳԱՓՈՒ Ցանց Վարժարանի Թատերասրահին մէջ։ Խիստ մատչելի գիներ։ Կը մասնակցին Օրք. Հրաչեա, Աստղիկ և Պ.Պ. Վահրամ Փափազեան, Ենովք Շահէն, Սարգիսեան, Զաֆրոստ, Բագրատ և ուրիշներ։

Վերջին Ժամ

120 ՀՈԳԻ ՍԱՌԱԾ

Տիգրանակերտէն փետր. 21 թուակ կը հեռագրեն Բ. Դրան թէ՝ Վիրանշէհրի Չէօլ կոչուած տեղը, ձիւնախառն մրրիկին ազդեցութենէն 12 աշիրէթապետ, 108 հովիւ, 57,500 ոչխար և 312 ուղտ սառեր են։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻ ԽՆԴԻՐ

Հելլէն դեսպանատան գործակատար Պ. Ալեքսանդրոփուլոս, երէկ Բ.Դուռ երթալով, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Րիֆաթ փաշայի հետ։

*** Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը կը տեղեկանայ թէ՝ օսմ. կառավարութեան կողմէ սահմանագլուխի քննութեան համար ղրկուած գնդապետ Արիֆ պէյ, հելլէն քննիչին հրամանատար Պ. Գոլոնտրոսի հետ միանալով գործի ձեռնարկեր է։

ԿԱԽԱՂԱՆ ՀԱՆՈՒԱԾ ՏԻՒՐՔԻՆԵՐ

Դամասկոսէն կը հեռագրեն Բ. Դրան թէ՝ Պատերազմական Ատեանի կողմէ նախապէս մահուան դատապարտուած Տիւրքի ցեղապետներէն երեք հոգիի մահուան վճիռները, փետր. 20ին գործադրուեր են՝ կախաղանի միջոցով։

ՀՕՐԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆԸ

Սուլթանական իրատէ մը վաւերացուցած է Հօրանի ապստամբներէն Լահաթա գիւղի շէյխ Հէզան Իզալէտտինի մասին Պատերազմական Ատեանի կողմէ տրուած մահուան վճիռը։

ՌԱԶՄԱՄԹԵՐՔԻ ԱՌԱՔՈՒՄ

Պատերազմական Նախարարութիւնը 46 հազար ձեռուկ ռազմամթերք ղրկած է Բ. և Գ. զօրաբանակները։ 15 հազար ձեռուկը արագահարուած թնդանօթներ են։

ԲՈՂՈՔԻ ՄԻԹԻՆԿ

Սելանիկէն կը հեռագրեն թէ՝ Փրնթբիչէ ժողովուրդը Զօրան գիւղի մէջ մեծ միթինկ մը գումարելով բողոքած է Եւրոպական կարգ մը թերթերու կողմէ Թուրքիոյ մասին եղած զրպարտիչ հրատարակութիւններուն դէմ։

ԱԼՊԱՆԱՑԻ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐՈՒՆ ԴԻՄՈՒՄԸ

Ալպանիոյ ժողովրդեան դէմ ձեռք առնուած խիստ միջոցները մեղմելու համար, Ալպանացի երեսփոխանները վարչապետ Հագգը փաշայի մօտ դիմում ըրած էին։ Վարչապետը շաբաթ օր ընկերակցութեամբ ալպանացի երկու երեսփոխաններու ներկայացաւ Սուլթանին, որ այս մասին իր համամտութիւնը յայտնած է Ալպանացիներուն և խոստացաւ Ալպանիա ընելիք այցելութեան միջոցին նկատի առնել այդ խնդիրը։

ՍԱԼՕՆ ՌՈՒԱՅԵԱԼ
ՄԱԶԵՐՈՒ ՅԱՐԴԱՐԱՆՔ ԿԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ
ԲԷՐԱ, ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ
Մուէբր Կլավանի փողոցէն, Ա. Ցարկ, թիւ 2

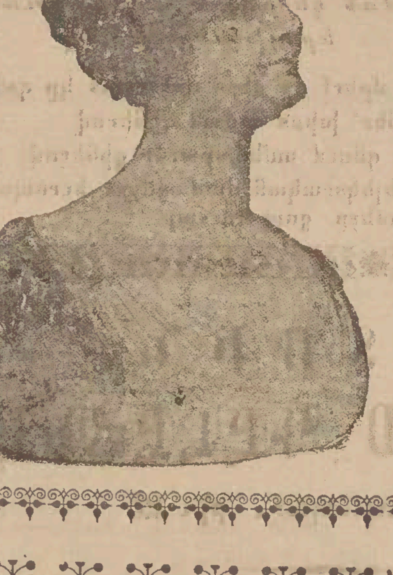

Կը խնդրուի անգամ մը այցելել սոյն սալօնը, իր բացման առթիւ. որ Դեկտ. 24ին տեղի ունեցած է։

ՄԱԶԵՐՈՒ ՅԱՐԴԱՐԱՆՔ
ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ՁԵՒՈՎ
ԳԼԽԻ ԼՈՒԱՑՈՒՄ
ՇԱՄԲՈՒԱՆ ԵՒ ԱՆԹԻՍԷՊԹԻՔ
ԿԵՂԾԱՄՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ՝
ՆՄՈՒՇԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆ
ՆԵՐԿԵՐՈՒ
ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
9

Machine à écrire Hammond
ԳՐԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ ՀԱՄՄԸՆՏ

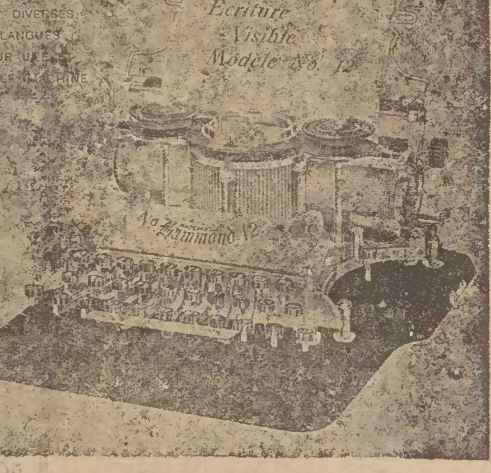
36 DIVERSES LANGUES SUR UNE SEULE MACHINE
Ecriture Visible Modèle N° 12
No Hammond 12

Գրելու մեքենաներուն մէջ լաւագոյնն է ՀԱՄՄԸՆՏ մեքենան իր պարզութեամբը, ամրութեամբը, յստակութեամբը և գրին գեղեցկութեամբը ու արագութեամբը։

Ասկէ զատ, ՀԱՄՄԸՆՏ մեքենան ուրիշ առաւելութիւն մը ունի գրելու ուրիշ մեքենաներուն հետ բաղդատմամբ. կարելի է միակ մեքենայի մը վրայ 36 տարբեր լեզուներով գրել, ինչպէս Հայերէն, Յունարէն, Ռուսերէն, Պուլկարերէն, Ֆրանսերէն ևայլն, ինչ որ կարելի չէ ընել ուրիշ մեքենաներու վրայ։

180 տեսակ գրուածք ունի, որոնք երեք երկվայրկեանի մէջ կրնան գործածուիլ Համմընտ մեքենային վրայ։

Տեղեկութիւններ և քաթալօկը ստանալու համար պէտք է դիմել ընդհանուր Ներկայացուցիչներուն.
ՌԻՉԱՐՏ Մ. ՊՕՆՏ եւ ընկ. Ղալաթիա, Քիւչիւք Թիւնէլ խան թիւ 4-5-6

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

24/9 Փետր.

Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	101—05½
» » վար գին		101—05
» » բարձր գին		101—13½
» » գոցուեցաւ		101—07½
Ռուս. Երկ. բացուեցաւ	Ֆր.	218—25
» » վար գին	»	218—25
» » բարձր գին	»	218—75
» » գոցուեցաւ	»	218—50
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	16—20
» Ժուխանա	»	8—85
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—67
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	50—
» » Օսմանի.	»	1—05
Գրէտի Ֆոնս. Էժիբթ. հին	Ֆր.	337—
» » » նոր	»	272—
Թրամուէյ	»	58—50
Զարթրէզ	»	42—50
Կ. Պոլսոյ քարափ	»	444—
Պանք. Օթթօմ.	Լ. Օ.	19—75
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—15
Օռիանթալ քարփէթ	»	14—15

ՌԻՔԼԷՍ 25
RICQLÈS
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼ
ՄԱՐՍԷԼ ԼՈՒՑԱՑ
ոռովայնի ցաւերը կը բժշկէ։ Քօլերայէ եւ ֆօլերինէ կ՚պահպանէ
ՊԱՀԱՆՋԵԼ Ռիքլէսի
ՄԷՆԹԱՅԻ ԱԼՔՈԼԸ
70 տարուան
ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

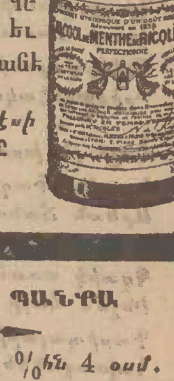
ALCOOL DE MENTHE DE RICQLÈS

ԱԿՆԱԲՈՅԺ
Տօքթ. ՇԱՔԻՐ ԱՀՄԷՏ

Տօքթ. Շաքիր Ահմէտ պէյ, որ պետն է Օսմ. բժշկական համալսարանի ակնաբուժական բաժնին, իր բազմաթիւ յաճախորդներուն դիւրութիւն մը տալու համար մասնաւոր դարմանատուն մը հաստատած է Պոլիս՝ Պահչէ Գաբու Պէքիր Քեմալ պէյի դեղարանին վրան, ուր ամէն օր հիւանդ կ՚ընդունի ժամը 7 (ը. թ.)էն մինչեւ 11 (ը. թ.)։ 3

ՀՈԼԱՆՏԱԿԱՆ ՔՐԷՏԻ ՖՈՆՍԻԷ
ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
1,000,000 ֆիօրին դրամագլխով
Ամբողջովին վճարուած

Սոյն ընկերութիւնը, 1904 օգոս. 22 թուակիր արք. հրամանագրով Ամսթէրտամի մէջ կազմուած, պարգեւաւոր պարտաթուղթեր շրջաբերութեան հանած է, որոնք խիստ նպաստաւոր և ապահով արժեթուղթեր են ու չափաւոր գին մը ունին։ Տարին վեց թիրաժ ունի։ Յառաջիկայ թիրաժը պիտի կատարուի 1911 փետր. 2/15ին։

Մեծ պարգեւը՝ 75,000 ֆրանք

Երկրորդ պարգեւը՝ 10,000 ֆրանք. ուրիշ 1998 թիւեր ալ զանազան գումարներ պարգեւ կը շահին։ Իւրաքանչիւր պարտաթուղթի գինն է 166 ղրուշ 20 փարա, կանխիկ։ Գնումներու համար պէտք է դիմել Պ. Բ. Ատալլի և ընկ.եան (Քրէտի Բօբիւլէր Օթթօման), Քիւչիւք Թիւնէլ խան, Կալաթա։ Անոնք որ արտասահմանէն կ՚ուզեն պարտաթուղթ գնել, պէտք է մանտա-բօսթ ղրկեն կամ Պոլսոյ վրայ չէք մը քաշեն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ.— Քոնսոլիտէ %ին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի որ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 42 կտրօնները, որոնց պայմանաժամը կ՚աւարտի 1911 մարտ 1/14ին, Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կիչէներուն կողմէ պիտի վճարուին մարտ 1/14էն սկսեալ, ամէն օր, կէս օրէն առաջ, ժամը 10էն մինչեւ 2½, կէս օրէն յետոյ, բացի կիրակի օրերէն. իսկ ուրբաթ օրերը՝ կէս օրէն առաջ ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Ի փոխարէն կտրօններու և ամորթի ելած պարտաթուղթերու, որոնց հետ պէտք է գտնուին թուակիր պօրտրօներ, պարտաթուղթերու տէրերուն պիտի տրուի ընկալագիր մը։ Շրջաբերութեան թուականէն տասը օր յետոյ, այդ ընկալագիրը պիտի վճարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ։

Կ. Պոլիս 27 փետր. 1911 8-4

* * *

ԱԶԴ — Հետեւեալ պարտաթուղթերու տէրերուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 յունուար 1/14էն սկսեալ, առ փոխառութեանց.

1896ի 5% ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ,
կտրօն, թիւ 29
1902ի ՄԱՔՍԱՅԻՆ %ին 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կտրօն, թիւ 16
1901-1905ի ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կտրօն, թիւ 11
1908ի %ին 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կտրօն, թիւ 3
1904ի %ին 4 ՓՈԽԱՌՈՒԹԻՒՆ
կտրօն, թիւ 9

Տոկոսները պիտի վճարուին Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ, ամէն օր, բաց ի տօնական օրերէ, առտուան ժամը 10էն սկսեալ մինչեւ 2ուկէս. իսկ ուրբաթ օրերը՝ առտուան ժամը 10էն մինչեւ կէս օր։ Թուակիր պօրտրօներու հետ ներկայացուած կտրօններուն փոխարէն՝ պարտաթուղթի տէրերուն պիտի յանձնուի ընկալագիր մը, որ իր շրջաբերութեան թուականէն 10 օր յետոյ, պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս, 31 դեկտ. 1910 13—13

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ԺԱՄԱԳՈՐԾ
ԺԱՔ ՀԱՃԱՅ

461, ԲԵՐԱ, ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, 461

Աւստր. Եամմկատան դիմաց

ՄԻԱԿ ԱՇԽԱՏԱՆՈՑ
ՆՈՐ ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐՈՒ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Նորոգութիւնները խնամով կը կատարուին աժան կերպով և մէկ տարուան երաշխաւորութեամբ

Աղամանդազարդ ժամացոյցներու մթերք մը միշտ պատրաստ կը գտնուի
Արեւելեան զոհարեղէններ՝ խիստ աժան գիներով
Հին եւ թանկագին քարերու գնում ամենաբարձր գիներով
Վաճառատունէն դուրս գտնուած ելեկտրական ժամացոյցը եւրոպական եւ թրքական ժամերը ցոյց կուտայ 10—50

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԳԸԼԸՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Զախմաճըլար, թիւ 25

Գըլըճեան գրատունը հետեւեալ հատընտիր գիրքերը կը յանձնարարէ կարդալ ամէն Հայ ընթերցողներու.—

Տարեցոյց Թէոդիկ		գին	12	Ղրուշ
» Գաւառի	Ս. Մեսրոպ	»	6	»
» Կովկասի	Ե. Թօլայեան	»	5	»
» Շանթ	Մ. Պարսամեան	»	5	»
Հերքեր	Ս. Սապահգիւլեան	»	2.50	»
Երիտասարդ Թիւրքիա	»	»	2.50	»
Սոցիալիզմ և Հայրենիք	»	»	2	»
Կապիտալիստ դասակարգը	»	»	1.50	»
Կապիտալ և աշխատանք	»	»	5	»
Գործաւոր դասակարգը	»	»	1.50	»
Եւրոպացիներու կարծիքը հայկ. դատի մասին Պերլինի Դաշնադրութենէն յետոյ	Ս. Սապահգիւլ	»	5	»
Հերոսուհիներ	Հ. Առամեանց	»	3	»
Ազատութիւն	»	»	1.50	»
Բռնակալին մահը	»	»	3	»
Փախստականը	»	»	2	»
Անման Միրայր Թառերդ.	»	»	3	»
Տաճկահայ Բրդերու կենսագրութիւնը	»	»	10	»
Արամը (քրդական կեանքէ	»	»	3.50	»
Գիւղական ուսուցչի ձայնը	»	»	2	»
Ինչ է Հայրենիքը	»	»	2	»
Ազգային Սահմանադրութիւն		»	1.50	»
Ազատ Երգարան Գ. տպագրութիւն		»	5	»
Ազատարար Բանակի մուտքը պատկերզ.		»	15.50	»
Արեւելքի բոցեր	Եդ. Գոլանճեան	»	5	»
Բանաէ Բանա	Մ. Բիւրատ	»	30	»
Եըլտըզէ Սասուն	»	»	30	»
Բարեկամ Ամենեցուն, գիրք բժշկական		»	10	»
Թերական Ֆրանսերէն	Մ. Յովհաննէսեան	»	1.50	»
Առանին Տնտեսութիւն (ընդ մամլով)	»	»	6	»
Դատաստան	Աշօ	»	2	»
Վահէ	»	»	2	»
Դիւցազնուհին	»	»	3	»
Հուսէ Սասունցի Հերոսուհին	»	»	1.50	»
Ընկերվարութիւն	Մ. Խոջա-Սերոբեան	»	4	»
Քրիստոնէական բարոյականը	»	»	5	»
» վարդապետութիւնը	»	»	5	»
Հովիւին խրատները	»	»	10	»
Կարմիր Գազանի որջը	Գ. Եղիկեան	»	5	»
Արեան Ճանապարհով	»	»	1.25	»
Ամիս մը ի Կիլիկիա	Տիկին Թէոդիկ	»	7.50	»
Պզտիկ տուներ	Մ. Պետրոսեան	»	5	»
Ինչո՞ւ Հայը հոյակուլ եղաւ	Կադմոս	»	3	»
Գարիպալտիի կենսագրութիւնը պատկ.		»	7.50	»
Կախաղաններու պատմ.	Թոլստոյի	»	1.50	»
Եղիայի օրբային Նամակները	Հ. Նազարեան	»	5	»
Գրիգոր Օտեանի կենսագրութիւնը		»	15	»
Քաղաքական տնտեսագիտութիւնը	Մ. Քեչիեան	»	10	»
Զգայականութիւն	Ս. Գալեօնեան	»	3	»
Զէյթունցի հրացանակիր քահանան		»	4	»
» վարդապետը		»	2	»
Ֆէրէրի կենսագրութիւնը		»	3	»
Գուսանի տաւիղը	Աշուղ Փէսէնցի	»	5	»
Ապագայապաշտութիւն պատկ.		»	2	»
Նոր Տաղեր	Միսաք Մեծարենց	»	5	»
Կանացի վատասերում պատկ.		»	10	»
Կիլիկեան Արհաւիրք	Ս. Պարթեւեան	»	7.50	»
Գիտաւորներ		»	5	»
Մահվէտ	Ե. Մուրեան	»	5	»
Պատմ. հայ. դրականութեան	»	»	7	»
Սաւերք հին դէմքերու	»	»	5	»
Ծիծաղներ	Ամրենց	»	2	»
Ազգար Թովմասի տունը		»	25	»
Օթէլլոներ	Ա. Կէճեան	»	5	»
Քօրնէյլ Վասիլեեվ	»	»	1.50	»
Կարնաւակ	Յովհ. Թիւրեաքեան	»	25	»
[illegible]	»	»	5	»
Շահէնն ի Սիպիր	Ս. Տ. Սարգիսեան	»	50	»
Սիլուան		»	5	»
Կորսան հրամանատար		»	5	»
Նարեկ և իւր Թարգմ.	Հօրոյ	»	2	»
Խիւլասէթ իւլ սարֆ	Հէրեդիկ Հօճա	»	5	»
Քեր. Արաբերէն	»	»	10	»
Վարդան Մամիկոնեան	Ե. Մանավեան	»	5	»
Պատմ. Հայ Եկեղեցւոյ	Մ. Սուրեան	»	5	»
Տիգրան և Զարուհի	Յակոբ Բագրատունի	»	5	»
Սրբվարդին ուխտը	»	»	5	»
Հայրենի ձայներ	Տիգրան Չէօկիւրեան	»	4	»
Երգեցողութիւն	Ե. Գըլըճեան	»	1.50	»
Գանձարան Տարր.	Ա. Անտոնեան	»	5	»
Գանձարան միջին	»	»	8	»
Գանձարան բարձրագոյն	» (ընդ մամլով)	»	»	»
Ճշմարտութիւն, միակ գիրքը բարոյագիտութեան		»	3	»
Ալքոլին նախճիրները	Մ. Վարժապետեան	»	2	»
Հայկական նոր եկեղեցի	»	»	2	»
Ծաղկեփունջ մայրենի լեզուի	Մ. Սեպուհ Ա.	»	1	»
» » »	» Բ.	»	2.50	»
Կալէ արձաններ	Ա. Անտոնեանի (50 ծաղրանկար)	»	7.50	»

Ծանօթ.— 1. Յ. Գըլըճեան Գրատան մէջ միշտ պատրաստ կը գտնուին դասական, գրական, գիտական, յեղափոխական, պատմական ու կրօնական գիրքերու նաեւ մթերք մը. գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնները կը կատարուին՝ գիրքին առակին համեմատ իր ամբողջական ղրկելը տալով։ 2. Թղթատարի ծախքը միշտ գնողին կը վերաբերի։ 3. Մէկ ամիսէն հրապարակ կ'ելլէ Միրայրի պատկերազարդ կենսագրութիւնը՝ ինքնագիր օրագրութեամբ, մաքուր և խնամուած տպագրութեամբ։

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԷՕՄԷՐ ԷՖ. ԽԱՆ. ՊԱՂՉԷԳԱՊՈՒ. ՊՈԼԻՍ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԵՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԱԽՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ ՄԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարճ և երկայն գուլպայ, ֆանէլա, քաշ-քօրսէ, սուիթըրս, շապիկներ, այրերու, կիներու և տղոց յատուկ պատրաստազգեստներ, պլուզներ, ժիւբեր և ժիւբօններ, բէնեուարներ, քօրսէներ, ծաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, տնտեսութիւններ, ղանակեղէն, մարօքէնէ առարկաներ, ճամբորդութեան և պարիզեան ապրանքներ, առանին առարկաներ, Թօհաֆիէ, ժանեակներ, պրօտըրի, մետաքսէ կերպասներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, ժամլաթ, լինոլէում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտորներու խիստ աժան գիներով։

Օռոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ԲՖԱՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿԱ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի սոյն արժէքը ունեցող ուրիշ ո եւ է ժամացոյց։

ՏՀԻ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹՕՐ
ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին է Ճէյմս Պիլտինկ Չըրչ Սթրիթ։
Ընկ. դրամատունն է Տհը Լօնտօն էնտ Բրովէնշըլ Պանք-Լիմիթըտ, 42 Քասըլ Սթրիթ, Լիվըրբուլ։

ՏՀԻ ՆՈՐԹ ԻՍԹԸՐՆ
ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ընկ. կեդրոնատեղի.—Պանք Չէմպրս, Պօնտէկըր Տարլինկթըն
Ընկ. դրամատունը.—Տհի Լօնտօն Ճօյնթ Սթօք Պանք Լիմիթըտ-Տարլինկթըն

Վերոյիշեալ Ընկերութիւնք իրենց անհաւասար ուղղամտութեան և արդարասէր ու պատրաստակամ սովորութեանց համաձայն կ'ապահովագրեն հրդեհի դէմ ամէն տեսակ շէնքեր և ապրանքներ, ամենանպաստաւոր պայմաններով և ամենէն աժան գիներով։ Արեւելքի համար մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց։ Ապահովագր. ընկերութեանց համայնաժողովէն (օրնուիքս) դուրս կ'աշխատին։

Արեւելքի ընդհանուր լիազօր Տնօրէն (Manager)
ՎԻՔԷՆ Ա. ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ
Secretary
ԵԴՈՒԱՐԴ ՃԱՊԵԱՆ

Կալաթա, Իլիասի խան, թիւ 7, 8
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՄԷՆԻԷՐԻ - ՇՈԳՈԼԱՆ
ԱՆԲԱՂԴԱՏԵԼԻ ՅԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՄԵՆԷՆ ՇԱՏ ՍՊԱՌՈՂՆ Է

Օրական սպառումն է *60,000* քիլօ

Փնտռեցէք ՄԷՆԻԷՐԻ ՇՈՔՈԼԱՆ, կեղծ անունէ զգուշացէք։

ՌՕՍԻԱ
ԱՊԱՀՈՎԱԳ. ԸՆԿ.

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍԸՐ 1881Ի *ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ*

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Պետերսպուրկ, իր մասնաւոր շէնքին մէջ

Ընկերութիւնը խիստ նպաստաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, ճամբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու ցուցափեղկի ապակիներու խորտակուելուն դէմ։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,666 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	190,309,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	639,337,000 »
1909 տարուան մէջ գանձուած ապահովագին ու տոկոս	88,218,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել
Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազարեան Խան Վօյվօտա, Ղալաթիա։
Պոլսոյ գործակալութեան, Տիւրիզզատէ խան, Աչըր Էֆէնտի Ճատտէսի, թիւ 26
Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄԻՒԶ

ԹՕՄԱՍ ՌՈՒԻԼՍԸՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարթէլլօ	3709	Սափֆօ	1119
Ալեքթօ	3607	Տոմինօ	938	Հինտոս	3720	Միքատօ	3557	Սիրիօ	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հօրաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Արիոսթօ	2277	Տրագօ	1713	Հումպէր	595	Մոնթէպէլլօ		Սոֆիա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իտալօ	2354	Մուրիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էկօ	3464	Իտահօ	5540	Նէրօ	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտօրատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիօ	4100	Թօքիօ	3327
Գէյմօ	1371	Էրատօ	1841	Քէլսօ	1053	Օթէլլօ	4036	Թօլէտօ	1470
Գոլօրատօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլփինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գորէօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քամօ	1700	Փալէրմօ	1637	Վալօ	1914
Գաթօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Փօլօ	510	Վօլօ	1289
Չիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վիլթուցն.	2391
Սօսէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօռնօ	1643	Րինալտօ	1553	Զէրօ	1350
Գոնսուէլօ	4235	Կիթանօ	1143	Լօրէնզօ	3191	Րօլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գանֆօ	2905	Կոզօ	1011	Մալմօ	724	Րօմէօ	1789	Զարօ	
Գարօ	895	Կըտանօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզաթի	136	Մալօն	

Տիտօ շոգենաւը, նաւապետ Րէյթըն, հոս ժամանած է։
Ալէքքօ շոգենաւը, նաւապետ Ճօնսըն, հոս ժամանած է։
Թօրօ շոգենաւը, նաւապետ Սթիք, մարտ 10ին հոս կը ժամանէ։
Սաֆօ շոգենաւը, նաւապետ Հօրնքէլ, մարտ 20ին հոս կը ժամանէ։
Քօլէնսօ շոգենաւը, նաւապետ Պրանթըն, մարտ 21ին հոս կը ժամանէ։
Դիմել Գործակալներուն՝ Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏՐԻՕՕ
Թիւ 22—24, Քիւչիւք Տիւլէք խան, Ղալաթիա։

ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թագսիմի Ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, 52 թիւ աբարդըման։

ՏՕՔԹ. ԱՐԱՄ ՌՈՒՆՃԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանօսքօբիի, ռինօսքօբիի, հօզոֆակօսքօբիի *ու ամենէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջ խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։*

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրա, եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, *կատարելապէս կը շտկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպիա մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ։*

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ առանց արիւնահոսութեան *իր մասնաւոր գործիքով։*

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէ դաբու, Համիտիյէ սիպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիշլի ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին մօտ, թիւ 52 աբարդըմանը։

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները *ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է։* 35—55

ԽՏԻՎԻԷԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ, ՊԻՐԷՕՆԻ և ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ ԵԼԵԿՏՐ. ԼՈՒՍԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Առաջնակարգ ճաշ.— Սեղանի գինին ձրի

Իսմայիլիա շոգենաւը, նաւապետ Անտէրլէյ, Աղեքսանդրիայէն կը հասնի մարտ 12ին և մարտ 14ին Դշ. օր, կէսօրէն յետոյ ժամը 3ին ճամբայ կ'ելլէ դէպի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Միտիլլէ, Իզմիր և Պիրէօս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

Ասֆուան *շոգենաւը, նաւապետ* X, 1911 15 *մարտ երեքշաբթի օր Սուրիոյ եզերքէն հասնելով,* 18 *մարտ շաբաթ օրը կը մեկնի դէպի Կէլիպօլու, Տարտանէլ, Միտիլլէ, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Աղեքսանտրէթ, Թարապուլուզ, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Փորթ-Սայիտ և Աղեքսանդրիա։*

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Ղալաթիա, քարափին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, Պոլիս՝ Վալիտէ Սուլթան խան։

ՊԱՆՔ ՏԸ ՍԱԼՈՆԻՔ
BANQUE DE SALONIQUE

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 10,000,000 Ֆր.
ՎՃԱՐ. ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 8,000,000 Ֆր.
ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 8 Մարտ 1906ին 3,700,000 Ֆր.

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ Կ.Պոլիս Վօյվօտա փողոց
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ՝ *Պոլիս, Աչըր Էֆ. խան Քիւթիւփչիլէր փողոց*

Մասնաճիւղեր՝ *Էտիրնէ, Պէյրութ, Գավալա, Տէտէաղաճ, Դրամա, Մանասթըր, Սելանիկ, Սամսոն, Իզմիր, Սքիւպ Սքէչէ։*

Գրասենեակներ՝ *Կիւմիւլճինա, Գումանովա և Սոֆիա։*

Սելանիկի պանքան կըզբաղի պանքայի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով, ապրանքներու վրայ փոխատուութիւն կ'ընէ և ապրանքներ իբր աւանդ կ'ընդունի։

Խնայողական Սնտուկ՝ *նպաստաւոր տոկոսով։*

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ ՓՆՏՌԵՑԷ՛Ք
ՉԱՎՈՒՇ ՕՂԼՈՒԻ
ՆՈՐ ՀՐԱՊԱՐԱԿ ՀԱՆԱԾ
ՊԱՀՐԻՒ ԵՒ ՎԱԹԱՆ
Սիկառի առաջնակարգ եւ ընտիր
ԹՈՒՂԹԵՐԸ

ԲՈԼՈՐ ԾԽԱՎԱՃԱՌՆԵՐՈՒՆ ՔՈՎ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ

Cie Russe

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

ՑՈՒՆՈՒԱՐ

Կիր. 16/8 *Իզմիր, Պիրէօս, Աղեքսանդրիա. առտուան ժամը 11ին։*
Բշ. 27/9 *Սէվասթոպոլ. ժամը 10ին։*
Գշ. 28/10 *Տարտանէլ, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Փորթ-Սայիտ և Աղեքս. ժամը երեկոյեան 4ին։*
Եշ. 30/12 *Օտեսա. առտու. ժամը 10ին։*
Եշ 30/12 *Ինէպօլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. ժամը 10ին։*
Շբ. 1/14 *Օտեսա. իրիկուան ժամը 4ին։*
Կիր. 2/15 *Իզմիր, Պիրէօս և Աղեքսանդրիա. առտուան ժամ 11ին։*

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐՈՔԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ԺԱՄԱՆՈՒՄՆԵՐ

Իօնի, *փետր. 25ին, Սեւ ծովէն հոս կը ժամանէ։*
Իմէրէթի, *փետր. 28ին, Մարսիլիայէն*
Սիրֆասի, *մարտ 7ին, Սեւ ծովէն։*

ՄԵԿՆՈՒՄՆԵՐ

Փետր. 24ին, Շբ. իրիկուան ժամը 4ին, Իօնի *շոգենաւը, նաւապետ Պօլ, դէպի Մարսիլիա։*

Մարտ 1ին, Դշ., իրիկուան ժամը 4ին, Իմէրէթի *շոգենաւը, նաւապետ Բէքօս, դէպի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում, և Նովօրոսիսք։*

Մարտ 8ին, Դշ. իրիկուան ժամը 11ին, Սիրֆասի *շոգենաւը, նաւապետ Վէրկնէս, դէպի Մարսիլիա։*

Ֆ. ԹԸՔՃՈՒԼ

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

ԱԶԴ.— Քոնսոլիտէի հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ պայմանաժամը 1905 մարտ 1/14ին աւարտող այդ արժեթուղթերուն թիւ 30 կտրօնները, ինչպէս նաեւ 1896ի փետր. 1/14ի 12րդ վիճակահանութեան մէջ ամորթի չահած պարտաթուղթերը եթէ մինչեւ 31/13 մարտ չներկայացուին վճարման համար, ջնջուած պիտի համարուին։ 12—11

Կ. Պոլիս, 15 փետր. 1911

⁂ *ԱԶԴ.— Թէմպէքիի Բրիօրիթէ հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ յառաջիկայ 1911 փետր. 1/14էն սկըսեալ, պայմանաժամը այդ թուականին լըրացող թիւ 36 կտրօնին վճարումը, ինչպէս նաեւ յունուար 1/14ի վերջին վիճակահանութեան մէջ ամորթի ելած պարտաթուղթերուն վճարումը պիտի կատարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնատեղիին կողմէ։ Ի փոխարէն կտրօններու և արժեթուղթերու, որոնց պէտք է ընկերանան թուակիր պօրտրօններ, ընկալագիր մը պիտի յանձնուի։ Այդ ընկալագիրը իր շրջաբերութեան հանուելու թըւականէն տասը օր յետոյ վճարման համար պէտք է ներկայացուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Ղալաթիոյ կեդրոնին։* 12—11

Կ. Պոլիս, 4 փետր. 1911

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Պոլսոյ համար Բօսթ Լօքալ տարին.	108	ղր.
» » » վեցամս.	60	»
Գաւառներու համար տարին.	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Արտասահմանի համր. տարեկան	35	ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեզ վրայ. հասցէի փոփոխման համար 2 ղրշ.. բաժանորդագիները անպայման կանխիկ, ծանուցումներու առանձին կը սակարկուին. դրամ ղրկելու ամենադիւրին եւ աժան միջոցը Պոստայի քուպօնն է։

[illegible]՝ ԳԱՐԵԳԻՆ [illegible]